Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 105 (16328) | 1983 оной майн 5, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ПАРТИИН ХЭРЭГТЭ ҮНЭН СЭХЭ

...орондо Хэблэлэй үдэрые үргэнөөр тэмдэглэдэг. ...журналистнууд, хүдэлмэришэд болон хүдөө бэ... хэблэгшэд болон полиграфистнууд, хэблэл та...—бултадаа үзэл сурталай тон харюусалгатай ху...аитгөө үрэ дүнгүүдые согсолжо, багша Ленинэй ...заабаринуудые, Коммунис партиин шиидхэбэринүү...елүүлгэдэ хубитаяа оруулха талаар хэһэн хүдэл...сэгнэжэ, ажал хэрэгээ улам эдэбхижүүлхэ хэмжээ ...нуудые хараалдаг заншалтай. Манай ороной арад ...эй дээрэ эгээ эдэбхитэйгээр уншадаг, ушар тии Хэблэлэй үдэр бүгэдэ арадай һайндэр болодог гээшэ. ...хэблэлэй түүхэ манай партиин орган — «Правда» ...1912 оной майн 5-да хэблэгдэһэн сагһаа эхи... газетые эмхидхэхэ, олониитын дунда марксиз...ургаал тараан нэбтэрүүлхэ, ажалшан арадые ан...эсэлдэ эмхидхэн элсүүлхэ талаар Владимир Иль... багша онсо габьятай. Эгээ түрүүн энэ үдэр ...оной майн 5-да хүдэлмэришэдэй хэблэлэй һайндэр ...тэмдэглэгдэһэн байгаа. Удаань, 1922 онһоо Рос... Коммунис (большевигүүдэй) партиин арбан нэгэдэ... ...эздын шиидхэбэреэр жэл бүри тэмдэглэгдэдэг бо...юм.

...үедэ совет хэблэлэй үмэнэ орёошье, харюусал... зорилгонууд табигдана. Бодото байдалда түбхи...гдаһан хүгжэлтэ түгэс социализмын агууехэ илал...лтануудые, марксизм-ленинизмын һургаалай бэе...жэ байһые эли тодоор, уран хурсаар харуулха, ...үзэл сурталнуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ, со...нуудые түрэл орондоо, социалис интернационализ...рэгтэ үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ талаар эсэшэ су...йгөөр оролдожо байдаг. Хэблэл хадаа мини лэ ...пропагандист, хамтын агитатор бэшэ, харин хам...эмхидхэлшэ байха ёһотой гээд Ильич тодорхойлһон ...үндэр үүргээ совет хэблэлэй нэрэтэй хүндэтэй...лүүлхэ хэрэгтэнь парти саг үргэлжын анхарал ...о гаргадаг, энэл анхаралай аша туһаар совет ...партиин хүсэн түгэс зэбсэг боложо, ороной ажа... тон ехэ нүлөө үзүүлдэг болонхой.

...орондомнай мүнөө 8172 газетэ хэблэгдэнэ, тэ... бүхы дээрээ 173 миллион хэһэг (экземпляр) болон ...рна. Ажабайдалай, үйлэдбэриин, эрдэм соёлой ...һалбаринуудаар олон арбаад хэлэн дээрэ 5195 ...хэблэгдэнэ. Газетэ, журналнууд манай ороной ...дай 55 хэлэн дээрэ барлагдадаг. Олониитэдэ мэ...тараадаг эмхи зургаануудта — хэблэлдэ, теле... болон радио-дамжуулгада — 100 мянган журна...д ажалладаг, тэдэнэртэ 6 миллионһоо үлүү ху...шэн болон хүдөөгэй корреспондентнүүд туһал...нэй дунда манай ороной олон янзын мэргэжэл...үүд хурса гуурһаараа оюун бэлигээ, гүнзэгы мэ... уншагшадта харуулдаг, хэблэлэй хуудаһануудые ...онирхолтой, уншасатай болгодог. Ороной ажалша...ан бодолой, эдэбхи хэшээлэй улам саашадаа хүг...рэгтэ, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэдэ ...й удха шанар үнэхөөрөөшье сэгнэшэгүй. Имагтал ...арадай хэрэгтэ үнэн сэхэ байһаараа, коммунис ...рталай ёһоор, тон үнэн зүбөөр ажабайдалай бү...дэлнүүд болон үйлэ хэрэгүүдые харуулдаг ша...раа манай хэблэл уншагшадайнгаа дунда хүндэтэй

«...й туйлалтануудые этигэмээр, тон тодорхойгоор ..., ажабайдалай саг үргэлжэ табижа байдаг олон ...суудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ — имагтал ...элээр манай бүхы пропагандые нарижуулха, үнэн ...бодото дээрэнь, һонирхолтойгоор, ойлгосотойгоор, ...амайгаар эмхидхэхэ шухала», — гээд партиин Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов «...эй 60 жэл» гэһэн элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн.

...нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые, ороной Эдэ... программые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаада...тэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын, хүдэл... шанар һайжаруулхын түлөө, түсэб уялгануудаа ..., үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлые, социалис ...эй ябасые хэблэл үргэнөөр харуулжа байнхай. ...түрүүн ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэб..., бултанай онол арга, шадабари болгохо шуха... ...коллективүүдтэ мүндэлһэн үүсхэл дэмжэжэ, ...эрхилэлгын, хүтэлбэрилгын һургуули болгохо, ...ота хэблэл өөрынгөө эмхидхэхы үүргые дүүргэ...гтай.

...оронойнай журналистнууд, хүдэлмэришэн ...й бэшэгшэд, бүхы уншагшад совет хэблэлэй үдэ...эр дэбжэлтын оршондо тэмдэглэжэ байна. Улаан ...этэ оронойнгоо дээдын гурбан шагнал яларуулһан ...автономито республикамнай байгуулагдаһаар ...һойнтэз ойн баярые угтахаяа бэлдэжэ байна. Рес...най журналистнууд энэ ехэ ойн баярай хүндэ...лгэрһэн социалис мүрысөө үргэнөөр харуулха, ...хараа түсэбүүдые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруул...нэнтэй. Мүнөө Буряад орондомнай республикан...бли, районуудай 19 олон тиражтай 11 газетэнүүд ...нэ. Түрэл буряад хэлэн дээрэмнай 60 гаран жэ...шада «Буряад үнэн» газетэ хэблэгдэнэ, «Буряадай ...үнэ» болон 11 районуудай газетэнүүд оршуулаг... хэблэгдэдэг. Бүхы газетэнүүднай 200 мянга гаран ...хэблэгдэжэ, республикын ажалшадые шэнэ ам...тада зоригжуулжа, уряалжа байдаг гээшэ. Гадна ...дотор-най хоёр журнал хэблэгдэдэг.

...бликымнай Журналистнуудай холбоон 400 ша...үүдтэй. Тэдэнэй дунда дүй дүршэлтэй мэргэжэл...эн бэшэ. Эхэ оронойнгоо орден, медальнуудта ... РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй соёлой ...ажал ябуулагшад, республикын Журналист... холбооной Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангай ...үүд тэдэнэй дунда бии. Ажалшадые коммунис ...хүмүүжүүлхэ тэдэниие ажахын болон соёлой бай...ын хэрэгтэ элсүүлхэ талаар үрэ түгэс ажал ...эйнгаа түлөө республикымнай «Буряад үнэн», «...Бурятии» газетэнүүд Ажалай Улаан Тугай ор...ор, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...эй грамотануудаар шагнагдаһан юм.

...«Буряад үнэн» газетэ хэблэгдэжэ эхилһэн ...һойшо түрэл буряад хэлэн дээрээ Ленин багшын ...заабарнис, партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ...эдайнгаа дунда үргэнөөр тараажа, ажалшадые ...ажалта илалтануудта уряалжа байдаг. Мүнөө ...нынгаа 60 жэлэй ойн баярта бэлдэжэ байһан «Буряад үнэн» газетэмнай эдэ бүхы жэлнүүдтэ ...ын партийна организациин ёһотой туһалаг...үрэл Буряад оронойнгоо шэнэ социалис үе ся...үүые бэшэгшэнь болоо. Республикын хүгжэлтын ...ануудай, бүхы үе сагуудай ажалай ба дайнай ...уд тухай газетымнай хуудаһануудые иража һаа ...байхат. Өөрын үндэһэн бэшэггүй байһан арад ...эн дээрээ Марксын, Энгельсэй, Ленинэй сэ...рэн һургаалые шудалжа, шэнэ байдалаа түб... зохёожо эхилһэн юм.

...ин хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэхэ, түрэл ара... баатарлиг ажал хэрэгүүдые үргэнөөр харуулжа, ...илалтануудта зоригжуулха гээшэ — журналистнуу...н совет хэблэлшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

ЖУРНАЛИСТНУУДТА ГАШЕГАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ШАН

...һайн хүдэлмэринүүдэй түлөө 1982 ондо соносхогдо...урсын дүнгүүдые хаража үзөөд, Буряадай АССР-...налистнуудай холбооной Правлени Ярослав Гашегай ...шангуудые эдэ нүхэдтэ олгохо гэжэ шиидэбэ.

...Зорьян Аюшеевичтэ — республикын Гостелерадио...ажахын редакциин ахалагша, редакторта, «Таряа...ардахи уялга», «Журам — бүхы юумэнэй эхин», «Хам...дай ашаа үрэнүүд» гэһэн радио-дамжуулгануудайнь

...рибов Леонид Кирилловичтэ — «Трудовая вахта» ...нэгээр гарадаг газетын редакторта, Ленинэй ор...Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив ...гадна тухэлөөр ажал эмхидхэхэ тушаа тодорхой, ...журналнуудые тус газетэдэ толилһонойнь түлөө;

...ская Эльвира Ивановнада — «Правда Бурятии» ...редакторай орлогшодо — «Газетэ ба ажалай абари ...үндэһэнүүд» гэһэн ном соогоо журналистикын тео... асуудалнуудые шэнжэлһэнэйнь түлөө.

МҮНӨӨДЭР — ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

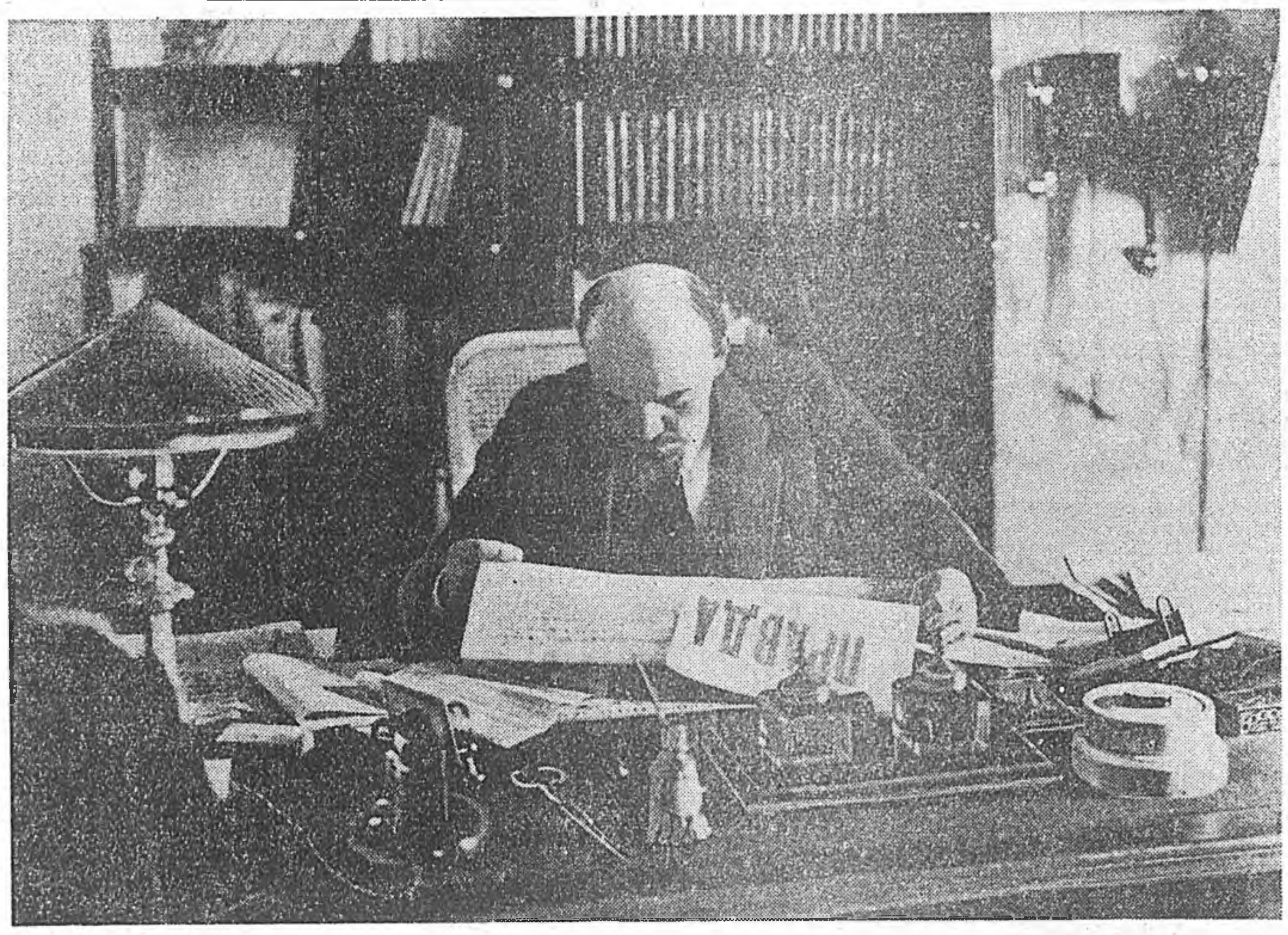

В. И. ЛЕНИН КРЕМЛЬДЭХИ КАБИНЕТ СООГОО.

ТАСС-ай фотохронико.

МОСКВА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр майн 3-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гаи Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, бусад тусхай тушаалтад Э. Хонеккерые, делегациин гэшүүдые аэродром дээрэ дулаанаар угтаһан байна.

(ТАСС).

ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ю. В. Андропов СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккерто Ленинэй орден, Советскэ Союзай Геройн «Алтан Одон» медаль майн 3-да Кремль соо барюулба.

Нүхэд Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков болон бусад тусхай тушаалтад шагнал барюулгын үедэ байлсаа. ГДР-эй зүгһөө партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүд хабаадалсаһан байна.

Шагнал барюулгын баяр ёһолол дээрэ нүхэр Ю. В. Андропов үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Ю. В. АНДРОПОВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Эрих Хонеккерто Ленинэй орден болон Советскэ Союзай Геройн «Алтан Одо» барюулха гэһэн алтай зохид уялга СССР-эй Верховно Соведэй Президиум намда даалгаба.

Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө, Германиин Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаае, али бүхы харилсаа холбооё бэхижүүлгэдэ элитэ ехэ габьятай байһанайнгаа түлөө, эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһанайнгаа ба социализмын хүсэ шадалые бэхижүүлһэнэйнгээ түлөө манай хүндэтэ хани нүхэр, залан сэхэ интернационалист энэ совет үндэр дээдэ шагналда хүртэһэн байна.

Нүхэр Хонеккер Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретаряар арба гаран жэл соо хүдэлжэ байна. Энэ үедэ республикын экономико, эрдэм, соёл саашадаа хүгжөөгдэһэн, ажалшадай һуудал байдал һайжарһан, Германиин Демократическа Республикын уласхоорондын нэрэ хүндэ дээшэлһэн байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай оронуудай хоорондохи харилсаа холбооной улам арьбадхагдаһыень, манай арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаанай бэхижэһыень бидэ харанабди. ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр мүнөөдэр ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилһэниинь СССР-эй ба ГДР-эй, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай арадуудай ашаа туһада, манай хамтын коммунис хэрэгэй ашаа туһада харилсаа холбоогоо саашадань нарижуулан һайжаруулха һайн түлхисэ үгэхэ байһандань һэжэглэнэгүйбди.

Хүндэтэ нүхэр Хонеккер!

Шагналда хүртэһөөртнай үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Үнэн ханинар болон соратнигүүдтаа — Германиин Демократическа Республикын ажалшадта совет хүнүүд үнэн зүрхэнһөө аха дүү ёһоор хандадаг юм гэжэ шагнал барюулхадаа үшөө дахин тэмдэглэхэ байһамни намда аятай зохид лэ.

Элүүр энхэ ябахыетнай, ГДР-тэ хүгжэлтэ түгэс социализм байгуулха, манай партинуудай ба арадуудай хоорондохи интернационалис харилсаа холбоое бэхижүүлхэ талаар эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгадаа бүүрашагүй эршэ хүсэеэ элсүүлхыетнай, шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай Танда гүнзэгы сэдьхэлһээ хүсэнэб.

* * *

Нүхэр Э. Хонеккер харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Э. ХОНЕККЕРОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Юрий Владимирович Андропов!

Хүндэтэ совет ханинар!

Намда ехэ нэрэ хүндэ олгожо, Ленинэй орден болон «Алтан Одон» медаль барюулалгатайгаар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгоһонойтнай түлөө бүхы зүрхэ сэдьхэлһээ КПСС-эй Центральна Комитедтэ, тэрэнэй Политбюродо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Энэ хадаа коммунистын ажабайдалда болоһон зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ үе саг болоно. Тэрэ урма баяраар зүрхэ сэдьхэлыемни халяахаһаа гадна, Ленинэй партитай, Агууехэ Октябриин Эхэ оронтой аха дүү ёһоной нэгэдэлһээ үндэһэтэй энэ агууехэ хүсые гүйсэд дүүрэнээр мэдэрхэ арга олгоно.

Намда энэ шагналые барюулга Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ба Германиин Демократическа Республикын ажалша арадай алдар габьяае үндэрөөр сэгнэһэн ушар болоно гэжэ нэгэн доро тоолоноб. Тэдэнэр ажал хэрэгүүдээрээ Карл Марксын, Фридрих Энгельсэй ба Владимир Ильич Ленинэй хэтэдээ мүнхэ суртал һургаалнуудые немец газар дээрэ бодото байдалда амжалтатайгаар бэелүүлхые оролдоно. Тэдэнэр социализмын ба эб найрамдалай түлөө манай хамтын тэмсэлэй хэрэгтэ эдэбхитэй хубитаяа үдэр бүри оруулхые шармайна.

Соведүүдэй оронтой, тэрэнэй хүнүүдтэй, шэнэ социалис байдалые байгуулагшадтай хани ёһоной олон тоото мартагдашагүй уулзалганууды эгээл энэ үедэ дурсан һананаб. Энэ ушар түрүүшынхеэ 1930—1931 онуудта болоо һэн. Москвадахи уласхоорондын ленинскэ һургуулида һурахаар эльгээгдэхэ, энэ үедэ Магнитогорско металлургическа комбинат барилгада хабаадалсаха зол хуби намда, залуу немец коммунистда тудаа һэн. Тиихэдэ совет арадай ажалай амжалта туйлалтануудай, үүсхэл эдэбхинүүд зүрхэ сэдьхэлыемни гүнзэгы ехээр хүдэлгөө бэлэй.

Байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 60 жэлэй хугасаа соо СССР түүхэтэ шэнэдхэн хубилалтануудай асари ехэ зам гаталаа. Нимэ замда революциин хэрэгэй дабагдашагүй, илалта түгэс хүсэн, зохёон байгуулхы ажал дээрэ, мүн фашис эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Эхэ ороноо хамгаалгада совет арадай харуулһан баатаршалга энээниие батаар гэршэлэн харуулна. Мүнөө Ленинэй орон омогорхол баяр түрүүлмэ ехэ амжалтануудые туйлажа, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлнэ, хүгжэлтэ түгэс социалис обществоёо һалбаруулан бадаруулна. СССР хадаа манай түби дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба социализмын эгээл хүсэн түгэс түшэг тулгуури болоно гэжэ үдэр бүхэн элирхэйлэн батална.

Манай партийно-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэ манай оронуудые, гүрэнүүдые ба арадуудые холбодог аха дүү ёһоной харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн бэхижүүлхэ арга олгохо байна. Энэ ушар 80-дахи онуудта социалис байгуулалтын хэрэгтэ, уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй байдалда эб найрамдалые хангалгада бидэнэй урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Советскэ Союзтай, манай агууехэ хани болон союзнигтай ниитэ нэгэн жагсаалаар дабшаха гээшэ мүнөөнэй ба ерээдүй байдалаа бата найдамтайгаар байгуулжа, эгээл орёо шухала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгохо байна гэжэ ГДР-эй арад зон һайн ойлгоно, мэдэнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Намда хайра шагнал барюулһанайтнай түлөө, Танай, хүндэтэ нүхэр Юрий Владимирович Андропов, үндэр сэгнэлтэ үгэһэнэйтнай түлөө гүнзэгы сэдьхэлһээ үшөө дахин баяр баясхалан хүргэнэб. СЕПГ-гэй ба КПСС-эй хоорондохи дайшалхы холбооё, ГДР-эй ба СССР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной холбооё, Эрнст Тельманэй һургаалаар манай интернациональна харилсаае саашадаашье бэхижүүлхын тула намһаа дулдыдаһан бүхы юумэ хэхэб гэжэ Таанадые найдуулнаб.

• • •

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд СССР-эй үндэр дээдын шагналай барюулагдаһаарнь нүхэр Э. Хонеккерые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, ГДР-эй саашадаашье һалбаран хүгжэхын ашаа туһада, КПСС-эй ба СЕПГ-гэй, аха дүү Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаае бэхижүүлгын ашаа туһада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын ашаа туһада олон янзын ажал ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэрээндэ хүсэһэн байгаа.

(ТАСС).

НИИТЭ НЭГЭН ҺАНАЛ БОДОЛТОЙ

Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегацитай совет хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд майн 3-да Кремль соо боложо.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов;

ГДР-эй талаһаа — СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Г. Аксен, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь В. Фельфе, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь И. Герман, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй гүрэнэй аюулгүйе сахилгын министр Э. Мильке, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Г. Миттаг, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Германиин либерально-демократическа партиин түрүүлэгшэ М. Герлах, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Германиин национально-демократическа партиин түрүүлэгшэ Г. Хоман, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Германиин демократическа таряашадай партиин түрүүлэгшэ Э. Мекленбург, ГДР-эй Национальна фронтын национальна Соведэй президент Л. Кольдиц, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Фишер, христианско-демократическа союзай түрүүлэгшын орлогшо Г. Теплиц, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай уласхоорондын холбооной таһагые даагша Г. Зибер, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Э. Винкельман гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Үнэн зүрхэнэй, нүхэд ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад Советскэ Союз болон ГДР-тэ коммунис ба социалис байгуулалтын ябаса тухай, мүнөө тэдэнэй партинууд болон арадуудай бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байһан гол шухала асуудалнууд тухай мэдээсэлнүүдые халан абалсаба.

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи харилсаан 1975 оной октябриин 7-до баталагдан абтаһан хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорой үндэһөөр амжалтатайгаар, эршэмтэйгээр хүгжөөгдэжэ байна гэжэ хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэд. Марксизм-ленинизмын ба социалис интернационализмын хэлбэришэгүй үндэһэ һуури дээрэ түшэглэдэг, мүнөө үеын бүхы шухала асуудалнуудаар һанал бодолойнь бүрин хүсэдөөр тудалдадаг байлгаар тодорхойлогдодог КПСС-эй ба СЕПГ-гэй дайшалхы холбоон хоёр гүрэнэй арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай дабшуулхы хүсэн болоно.

Ниитын ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар хоёр талын харилсаа холбооё саашадаашье залан сэхээр гүнзэгырүүлхые батаар шиидэнхэй байһанаа СССР-эй ба ГДР-эй партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад мэдүүлбэ.

Тусхайлбал, экономическа политикын талаар үгээ гүйсэд ойлголсохо хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ мэдэрэгдээ, экономическа, эрдэм, техникын холбоо барисаае үргэдхэхэ гол шэглэлнүүд тодорхойлогдоо.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалда социалис харилсаата оронуудай нэгэдэлые, жагсаалые бэхижүүлгэ, аха дүү гүрэнүүдэй холбооной найдамтай аюулгүйе хангаха гээшэ онсо шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна. СССР болон ГДР саашадаашье энээндэ эдэбхитэйгээр туһа нүлөө үзүүлхэ ёһотой.

США-гай милитарис бүлэгөөрхидэй эзэрхэг түримхэй политикаар һүжэрөөн дэбэргэгдэһэн дайнай аюулые зайсуулан сарахаһаа хойшолуулашагүй зорилго мүнөө байхагүй гээд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад уласхоорондын асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ нэгэн һаналтайгаар мэдүүлбэ. СССР болон ГДР уласхоорондын политическэ байдалые гуримшуулан һайжаруулхые саашадаашье үсэд нэтэрүүгээр оролдохо, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ юм.

Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые энэ жэлэй һүүл багта Баруун Европын оронуудай газар дээрэ тараан тодхожо эхилхэ гэһэн США-гай ба НАТО-гай түсэбүүдһээ уламжалан, онсо ехээр һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлбэд. Европодохи ядерна буу зэбсэгүүд тушаа США-тай хэдэг хөөрэлдөөнүүдтэ Советскэ Союзай бэелүүлдэг хараа бодолые бүрин хүсэдөөр һайшаан дэмжэжэ байһанаа ГДР-эй делегаци элирхэйлбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ хараа бодолынь али бүхы талын адли тэгшэ эрхын, аюулгүй байдалай гол ёһондо үндэһэлнэ бшуу.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Прагада болоһон зүблөөн дээрэ баталагдан абтаһан Политическэ деклараци доторхи дурадхалнууд политическэ ба сэрэгэй хёмороо зүришэлдөө үүдхэхэ гэһэн империалис хараа шэглэлдэ зүрюу харша байна гэжэ хоёр тала нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэбэ. Варшавска Договорой оронуудай болон Хойто Атлантическа холбооной оронуудай хоорондо сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, амгалан тайбан харилсаа холбоо тогтоохо тухай договор баталха гэһэн дурадхалда тэдэнэр анхаралаа дахинаа хандуулһан байгаа. Тэрэниие бэелүүлгэ эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө арадуудай тэмсэлдэ шухала шата болохо юм.

Өөһэдынгөө бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдалай түлөө, империализмын, эзэрхэн зонхилолгын ба уласхоорондын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг арадуудтай һанал нэгэтэй байһанаа СССР болон ГДР баталба.

Уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй жагсаалые улам бэхижүүлхын ашаа туһада КПСС болон СЕПГ саашадаашье залан сэхээр тэмсэхэ.

Тэрэнэй түрэһөөр 165 жэлэй ойн, наһа бараһаар 100 жэлэй ойн энэ жэлдэ тэмдэглэгдэжэ байһан Карл Марксын һургаал түүхэтэ бүхы хүгжэлтэдэ гүнзэгы ехэ үүргэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ СССР-эй ба ГДР-эй партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад тэмдэглээ. Хүн түрэлтэн Марксын, Энгельсэй болон Ленинэй һургаалаар, тэдэнэй хэтэдээ мүнхэ суртал һургаалнуудай илан мандалгын һүлдэ тэмдэг доро ажаһууна, саашадаашье ажаһууха байна. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар ниитэ нэгэн һанал бодолтой байһаниинь баталагдаа.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР К. МАРКСЫН ТҮРЭҺӨӨР 165 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

Дэлхэйн пролетариадай агууехэ багша, научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша Карл Марксын алдар нэрэтэй, тэрэнэй эрхилһэн нангин хэрэгтэй, тэмсэлтэй холбоотой дурасхаалта газарнууд Европын олон оронуудта бии юм. Эгээл дэлхэй мүндэлһэн социалис хани нэгэдэлэй оронууд тэрэнэй дурасхаалые хэтэдэнь мүнхэлбэ. Карл Маркста зорюулагдаһан музейнүүд Советскэ Союзда, ГДР-тэ, ФРГ-дэ, Европын бусад гүрэнүүдтэ харагшадай анхаралые жэлһээ жэлдэ бүри ехээр татадаг болонхой.

ГДР-эй Карл-Маркс-Штадт хотодо совет скульптор Лев Кербелэй бүтээһэн Карл Марксын хүшөө табигданхай.

ФРГ-гэй Трир хотодо—научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшын түрэһэн нютагта—һэльбэн шэнэлэгдэһэнэй һүүлээр Карл Марксын байшан-музей дахин үүдээ сэлээ. 35 жэлэй саана бии болоһон энэ музейдэ шэнэ экспозици нээгдэбэ.

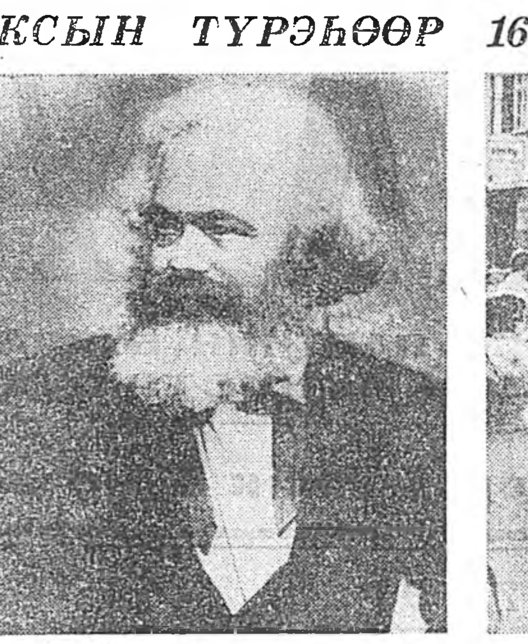

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Карл Маркс. 2. ФРГ-гэй Трир хотодохи Карл Марксын байшан-музей. 3. ГДР-эй Карл-Маркс-Штадта дэлхэйн пролетариадай агууехэ багшада зорюулагдажа табигдаһан хүшөө.

«РИЗЫН» ХҮДЭЛМЭРИИН ЭРШЭ

Агууехэ сэсэн мэргэн ухаатан ба революционерэй түрэһөөр 165 жэлэй ойе Германиин Демократическа Республикын үйлэдбэриин түрүү коллективүүд ажалай үндэр туйлалтануудаар продукциин шанарые дээшэлүүлжэ, түүхэй эд болон материалнуудые горитойгоор алмажа тэмдэглэхые шиидэнхэй. Тэдэнэй тоодо Эльбэ мүрэнэй баруун эрьедэхи Дрезден округой адли нэрэтэй хотодо «Риза» гэжэ металлургическа комбинат оролсоно. Энэнь зүйдэлгүй хоолой сортонуудые үйлэдбэрилдэг ганга сахан предприяти болоно. Эндэ хамтадаа 30 мянга шахуу хүн хүдэлдэг. Жэл бүри энэ ехэ предприятиин цехүүдһээ 1,9 миллион тонно булад, 1,5 миллион тонно болбосоруулагдаагүй түмэр, тэрэшэлэн хахад миллион шахуу тонно зүйдэлгүй хоолой сортонууд бэлэн боложо гарадаг байна. ГДР-эй хара металлургиин продукциин гурбанай нэгэ шахуу хубинь тус комбинадта хүртэдэг.

Габшагай, бүтээсэ ехэтэй ажал хадаа үйлэдбэриин ехэ коллективэй ямаршье ойн баярта бэлдэдэг эрхим бэлэг мүн гэжэ мэдэнэбди гээд, генеральна директор хэлэнэ. Тиимэһээ Карл Марксын жэлдэ хоёр үдэрэй хэмжээнэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануууд тус предприятида баталан абтанхай. Энэнь бэлэн бэшэшье һаа, бэелүүлэгдэмээр зорилго болоно. Тиин эндэ эрдэм техникын туйлалтануудые, шэнэ юумэ үүсхэгшэд болон уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ шиидхэхы үүргэ олгогдодог. Түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн һайжаруулһанай ба технологическа хүдэлмэриие нарижуулһанай ашаар нёдондо жэлдэ товарна продукци үйлэдбэрилгэ 90 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Шэнэ юумэ үүсхэлгын түрүү манлайда залуушуул дабшана. «Ризэдэ» Немец сүлөөтэ залуушуулай холбооной 60-һаа дээшэ бригада амжалтатайгаар хүдэлдэг. Мүнөөнэй техническэ хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо промышленна, рободууд болон манипуляторнуудые үйлэдбэрилгэ ба нэбтэрүүлгэ тэрэнэй шухала хубинь болоно. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо 3,5 миллион маркаар ехэ мүнгэн тэдэниие тодхолгодо зорюулагдаха байна. Бүтээсэ ехэтэй техникэ хэрэглэхэдэнь бар хүсөөр хэгдэдэг ажалай хубиие горитойгоор хорообхо, 750-яад хүдэлмэришэдые сүлөөлхэ арга олгохо байна.

СССР-эй металлургическа томо предприятинуудтай нягта холбоотой байһаниинь комбинадта ехэ туһатай байдаг. Москвагай ба Днепропетровскын, Никополиин болон Руставиин, Сумгаите ба Череповец хотонуудай, Таганрогой, Новокузнецкын
нитогорскын завод
ын» үнинэй хам
Карл Марксын Ж
тэн түрэтэйгээр
шэмнай Соведүү
манай аха дүүгэ
хани барисаа
холбоос улам
надай булта шах
Германо-сове
барисаанай булга
байһанаа гэршэлнэ.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

КПСС-эй Центральна комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй правительство хадаа СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хүндэлэлдэ майн 3-да Кремлиин ехэ ордон соо сайлалга хэһэн байна.

Нүхэд Ю. В. Андропов, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков гэгшэд, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр болон бусад тушаалта нюурнууд совет талаһаа сайлалгын үедэ байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов сайлалга дээрэ үгэ хэлээ.

НҮХЭР Ю. В. АНДРОПОВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Хонеккер!
Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай хүндэтэ айлшад болохо Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегацие совет хүтэлбэрилэгшэдэй болон бүхы манай арадай зүгһөө үнэн зүрхэнһөө түбхын түрүүндэ амаршалхыемнай зүбшөөгыт.

Мэнэ һая болоһон хэлсээн дээрэ бидэнэр өөһэдынгөө хэрэгүүд тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые хэһэн байнабди. ГДР-эй ажалшад СЕПГ-гэй, нүхэр Хонеккер түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро партиин X съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ горитой ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ совет коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд баярлана. Хараалагдаһан түсэбүүдээ саашадаашье бата найдамтайгаар бэелүүлхыень манай нүхэдтэ үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди. Германиин Демократическа Республикын аха дүү бүхы арад зондо аза жаргалтайгаар ажаһуухыень, һалбаран хүгжэхыень хүсэжэ байһыемнай, нүхэдүүд, дамжуулаарайгты.

Манай хоёр ороной харилсаанай асуудалнууд манай хөөрэлдөөнэй гол дундань байба. Һүүлэй бүхы жэлнүүдтэ бидэнэй харилсаан ехээр хүгжэжэ, улам дээдэ хэмжээндэ гаража байгаа. Энэ хадаа КПСС болон СЕПГ-гэй парти хоорондын холбоондошье, гүрэнэй органуудай, ниитын эмхинүүдэй болон ажалша коллективүүдэй харилсан хүдэлмэрилэлгэдэшье хабаатай юм. Мүн соёл культурын болон хүн түрэлтэнэй харилсаанай бусад түхэл янзануудааршье үнэтэ зүйлнүүдээ андалдан абалсадаг байгаабди.

СССР ГДР хоёр хэдэн олон жэлэй туршада хоорондоо эгээл ехэ худалдаа наймаа хэдэг оронууд юм. Мүнөө үедэ манай экономическа харилсаанда сэхэ үйлэдбэриин талаар нягта холбоо бэелүүлхэ гээшэ улам ехэ һуури эзэлдэг болонхой.

Научно-техническэ дэбжэлтын гол шухала һалбаринуудта урагшаа дабшаха ябадал мүнөө үедэ илангаяа ехэ удха шанартай болонхой. Советскэ Союз, ГДР болон социалис хани нэгэдэлэй бусад оронууд зохёохы ехэ хүсэтэй, мэргэжэл түгэлдэр научна хүдэлмэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй, мүн хүдэлмэришэдтэй болонхой. Сэгнэшэгүй ехэ энэ баялигаа хамтадхажа, эрхим һайнаар ашаглажа шадабал, манай арадуудай шиидхэжэ байгаа олон ондоо экономическа болон социальна асуудалнуудые улам түргэнөөр, амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байнабди.

Нүхэдүүд! Мүнөөдэр, Карл Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойн үдэрэй урда тээхэнэ бидэнэр, коммунистнууд, иигэжэ омогорхон хэлэнэбди! Түүхэ Маркс, Энгельс, Ленинэй урилшалан мэдэһэн замаар ябаа, ябанашье. Марксизм-ленинизм коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай дүй дүршэлөөр, социализм байгуулха, тэрэнэй түлөө тэмсэхэ интернациональна дүй дүршэлөөр саг үргэлжэ баяжан, мүнөө ажал ябуулгада баримталха ори ганса зүб, бата найдамтай хүтэлбэри болоно.

Манай үзэл сурталай дайсадшье Марксын ойе өөрынхеэрээ «тэмдэглээ». Коммунизмда эсэргүү «шуһата шэрүүн тэмсэл» хэхые США-гай президент Рейган үнгэрхэдөө уряалжа, коммунизм хосорхо гэжэ мэдээрхэн хэлэһэн байна. Тиин Вашингтон гансал эдэ мэтын үгэнүүдээр хизаарланагүй. Тэндэхид СССР болон социализмын бусад оронуудһаа сэрэгэй талаар булюу болохо гэһэн түсэбүүдые нюуса далдагүйгөөр бэлэдхэнэ. Холбоото Штадууд бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ убайгүйгөөр хамаархалсажа, американ ёһоной ажабайдал тэдээгээр баадхан абхуулхые хүсэнэ, харин үнэндөө дэлхэй дээрэ ээрхэн зонхилхо гэһэн һэдэлгэ гаргана. Мүнөө дэлхэй дээрэ болодог муу муухай юумэнэй бодото үндэһэниинь, хүнүүдэй амидаралгадань аюул ушаруулжа байһан муухай юумэнэй үндэһэниинь энэл даа.

Ниитын хоёр байгуулалтын түүхэтэ мүрысөөн, һанал бодолнуудай тэмсэл гээшэ социализм, капитализм хоёрой оршожо байдаг ушарһаа дулдыдан гараһан, яһала байха ёһотой юумэн гээшэ гэжэ бидэнэр тоолодогбди. Гэбэшье энэ түүхэтэ мүрысөөтэ тэмсэлэй эсэстэ амгалан холбоо харилсаан болюулагдаха ёһогүй бүри тиин ядерна дайнда хүргэхэ ёһогүй гэжэ бидэнэр эрид шиидэнгеэр тоолодогбди.

Мүнөө бүхы хүн түрэлтэндэ ядерна хосорол һандаралай аюулай тохёолдоод байхада, политическэ шиидхэбэринүүдые абаха хэрэгтэ хабаатай бүхы хүнүүд эб найрамдалые сахин хамгаалха тухай түбхын түрүүндэ оролдохо уялгатай. Америкын хүтэлбэрилэгшэд политическэ талаар бэеэ барижа, харюусалга сэхэтэйгээр, ухаатайгаар эдэ хэрэгүүдтэ хандахаар болоо бэшэ гү?

Илангаяа ракетно-ядерна буу зэбсэг бүтээхэ талаар үрдилдөөтэ шэнэ тэмсэл хэжэ эхилхэгүй, дайн сэрэгые зайсуулха гэһэн мүнөөдэрэй тон шухала эрилтэдэ энэ түбхын түрүүндэ хабаадана.

Социализмын оронууд эдэ асуудалнуудта тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг. Хамтаараа абаһан хэдэн документнүүдтэ, тэрэ тоодо Варшавска Договортоородог гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Прагада абтаһан декларацида манай дурадхалнууд найруулагданхай. Дайн сэрэг эрхилхэ материальна хэрэгсэлнүүдые усадхаха, мүн тэрэниие үүсхэхэ политическэ хаалтануудые бии болгохо гэжэ тэдээн дотор хараалагдана. Мүн ядернашье, юрыншье буу зэбсэгүүдые хорообхые дурадхагдана. Европын арадуудайшье, бүхы дэлхэйн арадуудайшье аюулгүй байдалай хуулита ашаа туһань хараада абтана. НАТО-гай оронууд социалис гүрэнүүдэй эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүдтэ мүнөө хүрэтэр харюусаагүй байһаар.

Али али талын адли тэгшэ, аюулгүй байдалтай байха гэһэн гол ёһондо үндэһэлһэн ямаршье бусад үүсхэлнүүдые хаража үзэхөөр бэлэн байһан тухайгаа бидэнэр нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэн байнабди. Энэ гол ёһые эбдэхэ гэһэн али бүхы һэдэлгэ ямаршье амжалтагүй байха. Бидэнэр мэхэдэ орохогүйбди.

Мүнөө байдал тон харюусалгатай болонхой. Багахан лэ юумэ эхилбэл, тэрэнь саашадаа ехэ болоод ябашаха юм. Америкын «першингнүүдые» болон далита ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолго эгээл тиимэ үүргэ дүүргэхээр байна. Хэрбээ али бүхы бодомжонуудые хайхарангүйгөөр иимэ хэрэгэй бэелүүлэгдээ гээшэ һаа, тэрэнһээ уламжалан олон хойшолонгууд заатагүй гараха. Варшавска Договорто ородог СССР, ГДР болон бусад оронууд харюугай хэмжээнүүдые абаха баатай болохо.

Америкын хүтэлбэрилэгшэд иимэ байдалай тогтохые хүсэнэ гэжэ һанахань бэрхэтэй. Гэбэшье тэдэнэй хэһэн мэдүүлгэнүүд болон ябуулгануудыень яажа сэгнэхэб? Советскэ Союзые нэгэ талаһаа буу зэбсэгээ хуряахыень баадхаха, Холбоото Штадуудые сэрэгэй талаар Европодо булюу байдалтай болгохо гэһэн «нулевойшье», «забһарайшье» вариантнуудай хоёр талын абамаар, үнэн зүб шиидхэбэриин үндэһэ һуури болохо шадахагүй байһыень Вашингтондо һайн ойлгоно бшуу.

НАТО-гай зарим бусад ороной правительствануудай баримталдаг һанамжань мүн лэ гайхуулна. Немец газар дайдаһаа дайн сэрэг энээнһээ хойшо хэзээшье үүсхэгдэхэ ёһогүй гэһэн бодолые зүбшөөжэ байһан тухайгаа ФРГ-гэй гүрэнэй ажал ябуулагшад нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэн гэжэ мэдээжэ. Теэд Баруун Германиин газар дээрэ американ ракетэнүүдые тараан тодхохо гэһэн түсэбые дэмжэжэ байһаниинь энээнтэй яажа зохилдоно гээшэб? Энэ хадаа түрүүшын сохилто хэхэ зэбсэг ха юм. Тиигээдшье ракетэнүүдые табиха тухай шиидхэбэри океанай саана байгшад абаха байна бшуу.

НАТО-гай оронуудай мүнөө байһан ракетэнүүд болон самоледуудһаа нэгэшье үлүү ракетэ, самоледые Европодо байлгахагүй хүсэлэнтэй байһан тухайгаа Советскэ Союз мэдүүлһэн юм. Тиигэбэшье Советскэ Союзай ракетэнүүдтэнь ядерна һомонууд олон байха юм гэжэ бидэндэ хэлэнэ. Тиин һомонуудые абажа ябаха зүйлнүүдээршье, тэдэ һомонууд тухайшье Европодо адли тэгшэ байдалтай болохо тушаа үгэеэ ойлголсохоор бидэнэр бэлэнбди. Тиихэдээ Англи болон Франциин зохихо буу зэбсэгынь хараада абтаха ёһотой гээшэ.

Ондоогоор хэлэбэл, хоорондоо хэлсэһэн саг болзорто НАТО-да байгшаһаа олон ракетэнүүд болон тэдээнэй абажа ябаха һомонуудай СССР-тэ байхагүй ябадалые зүбшөөрнэбди. Англи болон Франциин ракетэнүүдтэхи һомонуудай үсөөрүүлэгдэбэл, мүн дундуур зайда хэрэглэгдэхэ манай ракетэнүүдэй һомонуудшье тэды шэнээнээр лэ үсөөрүүлэгдэхэ байгаа. Мүн энэл түхэлэй Европодо тараагдаһан авиационно хэрэгсэлнүүдтэ иимэл лэ хандаха ушартай байгаа. Тиигэбэл лэ дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна буу зэбсэгые абажа ябадаг зүйлнүүдээр, ондоогоор хэлэхэдэ ракетэнүүдээр болон самоледуудааршье, мүн тэдэнэй абажа ябадаг һомонуудай тоогооршье СССР болон НАТО адлишуу байдалтай болоод байха һэн. Тиихэдээ мүнөөнэйхидэ орходоо энэ адлишуу байдалынь ниилээд доогуур хэмжээтэй байха бэлэй.

Энэ шэнэ дурадхалай бэелүүлэгдэбэл, Советскэ Союзай Европодохи хубида СС-20 гэжэ ракетэнүүдэй манда үгы байһан 1976 оной-хидо орходоо дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдшье, тэдэнэй һомонуудшье ниилээд үсөөн байха һэн.

гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай энэ дурадхалдашье «үгы» гэжэ дахин харюусаһан хүн бүхэн Европо болон бүхы дэлхэйн арадуудай үмэнэ айхабтар хүнэр хүндэ харюусалга дааха ёһотой болоно. Юундэб гэхэдэ, үгэсэ ойлголсонгүй үнгэргэһэн недели бүхэн, үдэр бүхэн ядерна аюулые ехэ болгоно бшуу.

Бүхы арадууд болон правительстванууд энэ аюулай хэмжээе мэдэрэн ойлгожо, дэлхэйе абархын тулада, үйлэ хэрэгүүдые түгшүүрилтэ байдал һуларуулха замда дахин оруулхын тулада бүхы юумэ хэхэ ёһотой.

Бидэнэр өөрынгөө талаһаа манһаа дулдыдаха бүхы юумые хэнэбди. Тиин энэ талаар манай һанамжа болон хүсэлэнгүүд немец нүхэдтэй тон адли, нэгэн юм гэжэ тусхай тэмдэглэхэ байнаб.

Нүхэр Хонеккерой, ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүдэй элүүр мэндын түлөө хүндэгэ дурадханаб!

Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай түлөө!

Социализмын хэрэгэй шэнэ амжалтануудай түлөө!

Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө!

Э. Хонеккер харюугай үгэ хэлээ.

НҮХЭР Э. ХОНЕККЕРОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Андропов!
Хүндэтэ нүхэр Тихонов!
Хүндэтэ совет нүхэдүүд болон ханинар!

Советскэ Союзда ерэхыемнай урилһанайтнай түлөө, мүн аха дүүгэй ёһоор угтаһанайтнай түлөө Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегациин зүгһөө үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалангаа хүргэхыемни зүбшөөгыт. Мүн Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин болон манай арадай зүгтэ хандуулан, хани ёһоной үгэнүүдые хэлэһэнэйгнай түлөө, хүндэтэ нүхэр Андропов, Танда баясхалан хүргэнэб. Энэ манай ерэлгэ, мүнөөдэр эхилһэн хэлсээн манай таһаршагүй нягта холбоое хүгжөөлгэдэ, манай аша үрэ ехэтэ харилсаанда шэнэ шата болохо гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда гитлеровскэ фашизмые СССР-эй болон тэрэнэй алдар солото Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй илаһанһаа хойшо 38 жэл һаяар гүйсэхэнь. Энэ илалта арадуудта эрхэ сүлөө асараа һэн. Барга бүдүүлиг байдалда хосоролгоһоо тэдэниие абараа бэлэй. Тиигэжэ айхабтар гүнзэгы түүхэтэ хубилалтануудта эхин табигдажа, гэрэлтэ һайхан ерээдүй тээшэ замда орохо, социализм байгуулха арга боломжо манай арадта олгогдоһон юм. Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүдтэл адли Германиин Демократическа Республикын эрхэтэдшье энээнэй түлөө ами наһаяа үгэһэн Советскэ Союзай 20 миллион хүбүүд, басагадай мүнхэ дурасхаалые тон ехээр хүндэлһэн мэдэрэлтэйгээр ходо һанажа, сахижа ябаха юм.

Манай арадай агуу ехэ революционно туйлалтануудай нэгэниинь ямар бэ гэхэдэ, Ленинэй оронтой хани ёһоор нүхэсэлгэ бүхы ажалшадай ажабайдалай үндэһэ һуури болоһон байна. Энээнэй түлөө КПСС болон СЕПГ айхабтар ехэ ажал хээ юм. Немец газар дээрэхи хүдэлмэришэн болон таряашанай түрүүшын социалис гүрэн болгшо Германиин Демократическа Республика СССР-тэй тогтоогдоһон аха дүүгэй холбоондо түшэглэн, аяар гушаад жэлэй туршада амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Социалис хани нэгэдэлэй таһаршагүй бата хубинь, Варшавска Договорто хабаадагша гүрэн байха зуураа, ГДР капитализм болон НАТО-һаа илгардаг хилэ дээрэ оршон, өөрынгөө уялга иигэжэ дүүргэхэ аргатай байна.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ совет арадай ямар гайхамшаг амжалтануудые туйлажа байһыень үшөө дахин хараха, үзэхэ арга боломжо энэ айлшалалтымнай олгоһондонь баяртайбди. СССР-тэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха үедэ баян дүй дүршэл олдонхой. Энэнь бидэ бүгэдэндэ айхабтар ехэ үнэтэй зүйл гээшэ. Экономикодо, эрдэм ухаанда, соёл гэгээрэлдэ, тэрэшэлэн бэеэ хамгаалха шадалаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ совет ажалшадай элитэ ехэ амжалтануудые туйлажа байһыень ГДР-эй эрхэтэд айхабтар ехэ хүндэлхы мэдэрэлтэйгээр адаглан харана. Эдэ амжалтанууд арад зоной ажана һайн байдалда, бүхы социалис хани нэгэдэлэй аша туһада алба хэнэ.

Советскэ Союз уласхоорондын оршомдо социализмын байдалые батадхаха хэрэгтэ хододоо ехэ хубита оруулжа байгаа, мүнөөшье тэрэ хубитаяа оруулһаар. Хүн түрэлтэнэй ажабайдалда айхабтар шухала асуудалнуудай дэлхэйн политикын үмэнэ табигдаад байһан мүнөө үедэ уласхоорондын хэрэгүүдтэ социализмын хэр ехээр нүлөөлжэ шадаха байһанһаа бүхы юумэн эсэсэй эсэстэ дулдыдаха байна. Тиин аха дүү орон бүхэнэй, мүн манай бүхы хани нэгэдэлэй амжалтанууд, тэдэнэй нэгэдэл болон жагсаалынь улам ехэ удха шанартай болоно. СЕПГ болон ГДР эгээл энээниие шууд сэхэ хүтэлбэри болгоно.

Манай X съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө, хүгжэлтэ түгэс социалис общество саашадань байгуулхын түлөө үүсхэл ехэтэ ажал манай республикада орьёлон байна гэжэ хэлэжэ шадаха байнабди. Тиин нёдондо жэлдэ бидэнэр ниилээд горитой экономическа дабшалта дахин туйлажа шадаад, тэрэмнай 1983 ондошье үргэлжэлжэ байна. Капиталис дэлхэйдэ боложо байгаа кризисэй хойшолонгууд мандашье зарим тэды нүлөөлдэг байһаниинь ойлгосотой. Наяад онуудта хараалһан манай партиин экономическа стратегиин ашаар, научно-техническэ дэбжэлтын үндэһөөр үйлэдбэриие улам эршэмтэйгээр эрхилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэһэн хараа шугаман бэелүүлэгдэһэнэй ашаар урдамнай байһан зорилгонуудаа шиидхэжэ байнхайбди. Экономическа болон социальна политикын нэгэн байлгые хангаха гэһэн хараа шугам үргэлжэлүүлэн, ажалшадай байдалай материальна болон культурна хэмжээе туйлагдаһан хэмжээндэнь байлгахаһаа гадна, удаа дараагаар саашадань дээшэлүүлхэ гэжэ оролдожо байнхайбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

1975 оной октябриин 7-до эндэ, Москвада, гар табигдаһан, Хани барисаан, холбоо харилсаан болон бэе бэедээ туһаламжа үзүүлхэ тухай ГДР СССР хоёрой хоорондо баталагдаһан Договор улам амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гэжэ тон ехэ ханангяар тэмдэглэхэ байнабди. Ниитын ажабайдалай бүхы талануудта—политикадашье, экономикодошье, эрдэм ухаан болон соёлдошье, мүн һүүлшын ээлжээндэ бэшэ, бэеэ хамгаалха талаар манай ниитэ зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэшье абаһан уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Тиимэ болохолоороо, тус Договор ажабайдалаар шалгагдаһан бодото интернационалистска документ болоно.

Экономическа холбоо харилсаа абажа харабал, манай хоорондын эд бараанай эрьесэ энэ жэлдэ 13 миллиард түхэригтэ хүрэхэнь. Холбоо харилсаамнай экономикын бүхы талануудта хабаадана. Мүн эрдэм ухаан болон техникэ саашадань хүгжөөхэ, һүүлэй эгээл шэнэ туйлалтануудые, жэшээнь, микроэлектроникодо болон рободуудые бүтээлгэдэ амжагдаһан туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ талаар хамтымнай хүсэлэл оролдолго угаа шухала удха шанартай байна. Советскэ Союзһаа түүхэй эд болон элшэ хүсын эшэ үндэһэн ехээр асарагдадаг, энэ ушар манай экономическа түсэблэлгын шиидхэхы үндэһэ һууринь болоно. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулалтань маша ехэ, тиин манай арад энээниие үндэрөөр сэгнэдэг. Үргэн арад зоной хэрэглэхэ эдеэ хоолой продуктнуудые болон промышленна товарнуудые үйлэдбэрилхэ талаар хамтымнай хүсэлэл оролдолго улам ехэ болоно байнхай. Тиин энэ хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ сэхэ нүлөөлнэ.

Тиимэ болохолоороо, манай оронууд ажалай бүтээсэ болон ашаг үрыень дээшэлүүлхэ зорилгоор социализмын болон тэрэниие түсэбэй ёһоор эрхилэлгын булюу талануудые бүри мүнөө ниилээд ехээр хамтаараа ашаглажа байна гэжэ тэмдэглэжэ болохо. Гэхэтэй хамта ГДР болон СССР-эй баялигуудые хоёр ороной аша туһада хамтаараа ашаглаха үшөөл ехэ арга боломжонууд бидэндэ бии гээшэ. Энэ талаар хэгдэхэ хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд манай хэлсээнэй үедэ тодорхойлогдохо юм.

Социалис экономическа нэгэдэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар Экономическа Туһалалсалгын Соведэй гэшүүн-оронуудай мүнөө үедэ абажа байгаа хэмжээ ябуулганууд ехэ удха шанартай гэжэ тоолонобди. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай болохоёо байгаа зүблөөн аша үрэтэ олон талын холбоо харилсаанай шэнэ шатын эхин болохо гэжэ этигэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Уласхоорондын байдалые шэнжэлжэ үзэхэдэ, дайнай аюулые усадхахаһаа ондоо шухала зорилго мүнөө үедэ үгы гэжэ тон эли болоно. Империализмын эгээл ээрхэг түримхэй хүсэнүүдэй, түбхын түрүүндэ США-гай ябуулжа байгаа хараа шугамһаа шалтагаалан, ядерна һандаралта дайнда хүн түрэлтэнэй орохо аюулые заабол зайсуулха шухала. Бэе бэедээ эсэргүү шанга тэмсэл бэшэ, харин түгшүүрилые һуларуулга, буу зэбсэг түргэнөөр үрдилдэн бүтээлгэ бэшэ, харин адли тэгшэ, аюулгүй байдалтай байха гэһэн гол ёһонтой зохилдуулан, буу зэбсэгые хизаарлан хорообхо гээшэ хүн түрэлтэнэй аша туһатай тааралдана. Эб найрамдал хангалга мүнөө айхабтар шухала зорилго болоно. Тиин энэ талаар бидэнэр тон адли һанамжатайбди.

Коммунизмда харша «крестово добтолго» соносхоһон океанай саада тээхи зарим ажал ябуулагшад түрүүлэн ядерна сохилто хэхэ түсэбүүдые зохёодог, ядерна дайнда илалта туйлажа болохо гэжэ тоолодог байна. Тэдэнэр аюултай наада үүдхэнэ. Советскэ Союз ба социалис хани нэгэдэлтэ оронуудһаа сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо гэһэн урагшагүй ба аюултай эрмэлзэлдэ абтажа, уласхоорондын шахардуу байдалые улам һүжэрөөнэ. Илангаяа Хельсинкидэхи зүблөөнэй һүүлээр шахардуу байдалые һуларуулха замаар арай гэжэ туйлагдаһан һайн үрэ дүнгүүдые ямаршье удхагүй болгохоор тэдэнэр бэлэн. Эб найрамдалые үнэхөөрөө хүсэдэг хүн бүхэн энээнтэй хамта һанаагаа ехээр зобоно. Тиимэһээ СССР-эй эб найрамдалта ленинскэ залан шууд хараа шугамынь, уласхоорондын байдалые һайжаруулха талаар эсэшэ сусашагүй үүсхэлнүүдынь арадуудта, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэ шэн зориг олгодог, хамтын ябуулгануудта зоригжуулдаг байна. Социалис хани харилсаата манай оронуудай гол хүсэн—СССР хүн түрэлтэнэй ажабайдалһаа дайн дажар зайсуулан сарахын, бата эб найрамдалай дулдыдадаг асуудалнуудые шиидхэхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ дабшадаг. СССР-эй энэ түүхэтэ үүргэнь бүхы дэлхэй дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг юм.

Гансал өөрынгөө талаһаа ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абахадаа, тэрэнэй бүхы политикын удха унги тухай эли тодоор гэршэлһэн алхам Советскэ Союз хэһэн байгаа. Энэ алхамынь эб найрамдал хангахын түлөө саашанхи тэмсэлдэ сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай байха юм. Иимэрхүү шиидхэбэринүүдые абахыень ядерна зэбсэгтэй бусад гүрэнүүдтэ арадууд дүүрэн эрхэтэйгээр улам шангга эрилтэ табина.

СЕПГ-гэй X съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, амгалан тайбан байдал хангаха талаар хамтын оролдолгонуудта ёһотойгоор хабаадаха гээшэ гадаадын политикын эгээл дээдэ гол ёһон гэжэ ГДР тоолодог. Тиихэдээ Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Прагадахи зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн ба Политическэ Деклараци дотор найруулагдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэ түрүүшын ээлжээндэ табигдадаг. Эдэ зорилгонууд хадаа хеморoо зүришэлдөө үүдхэхэ ба буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые һүжэрөөхэ империализмын хараа шугамдань зүришүүлэгдэһэн бодото байдалда үндэһэлһэн һунган абамаар ганса зам болоно.

Алишье талаһаа сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, эб найрамдалай харилсаа баримталха тухай дурадхагдаһан хэлсээнэй Варшавска Договорой болон НАТО-гай хоорондо баталан абтаа һаань, горитой хубилалтануудые туйлаха талаар онсо ехэ удха шанартай байха һэн. Мүнөө дээрээ нүгөөдэ тала тус асуудалда мүртэй хар... үгөөгүй байһаар, энэнь тус асуудалаар... салгаһаа тэрэниие ... бэшэ.

Женевэдэхи США... дэдэг хөөрэлдөөнүүд... ветскэ Союзай зала... хандалгые бидэ ... дэмжэдэгбди. Совет... юзые ба тэрэнэй ... дые нэгэл талаһаа ... сэг хуряалгаха зо... «забһарай шиидхэбэ... худал хуурмаг ... шиидхэбэри» гэдэг... хоходоо, Вашингтон... та һаад хэһэн по... үшөө дахин харуул... гаа. Советскэ Союз... Варшавска Договор... дадаг бусад гүрэнү... туһые хараада абаһа... баталха арга болом... дог хараа бодол бэ... ень США-гай засаг... гаанда эрилтэ табин... тэй.

Түрүүшын сохилто... американ шэнэ ядер... сэлнүүдые Баруун ... мүнөө жэлэй һүүл ... раан тодхохо гэһэ... гай түсэбые бү... хүдэлөөн Европын ... һүүлэй үедэ ехээр ... Энэнь амгалан тай... далда тохёолдуу... аюулые улам ехэ бол... на. Үйлэ хэрэгүүдэй ... хүгжэлтые зайсуулан... гээшэ Европын, тии... шье Европын бэшэ ... дуудай аша туһада ... на. Манай түби дээ... эб найрамдал, аюу... дал ба харилсаа хо... гахые бидэ оролдоно... мэһээ энэ зорилгод... саха ядерна зэбсэг... хэгүй зоно байгуулы... тэмсэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүү...

Социализмые, хү... шэн, таряашадай ... бэхижүүлһэн ажал ... тэнь тэдэнэй эб на... та хүсэлэнгүүд нэ... бэелүүлэгдэдэг гэжэ... нииин Демократическа... ликын эрхэтэд һайн... Энэнь Карл Маркса... дэбжүүлэгдэһэн үүс... шэнжые тодорхойлно... на социализмын үн... риие табигшын, сэсэ... ухаатанай ба револю... түрэһөөр 165 жэлэй... бараһаарнь 100 жэл... СЕПГ-гэй X съезды... хэбэринүүдые саашад... лүүлхэ талаар зохёо... лай хүдэлөөн үргэн ... ной дунда үүсхэһэн...

Карл Марксын, ... Энгельсэй ба Влад... ич Ленинэй зориг ба... ша суртал бодолнууд... нэрэдэ хүрэмэ, ... мүлжэлгэгүй ба дай... гүй ажабайдал тээ... рэлтүүлнэ. Хүсэ... Советскэ Союзтай ... дабшадаг байһамнай... арадта илалта тээ... найдабари түрүүлэ... тэ хүгжэлтэ түгэс ... общество амжал... байгуулгын аша ту... дэр дүнгүүдые ту... зоригжуулдаг байна.

Нүхэр Ю. В. Ан... мүнөөдэр дэбжүүлһ... рамдалта шэнэ үүс... бидэ үнэн зүрхэнһ... нэбди.

— КПСС-эй Це... Комитедэй ба тэрэ... ральна секретарь, ... дэтэ хани ба нүхэр ... Владимирович Ан... түлөө;

— СЕПГ-гэй бол... эй дайшалхы бата ... рилсаанай, ГДР-эй ... эй хоорондохи ... эбдэршэгүй холбо... лөө;

— социализмые ... хын ба эб найрамд... хын түлөө тэмсэл... шэнэ амжалтанууд...

— таанадай элүүр... түлөө, хүндэтэ совет... хүндэгэ үргэхые ду...

* * *

Нүхэд Ю. В. Ан... Э. Хонеккерой хэлэ... нүүд ехэ анхаралта... нагдаһан, удаан үр... альга ташалгаар ут... байна. Сайлалга ха... лаан, хани ёһоной ... байдалда үнгэрөө.

(...

...НӨӨДЭР—ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

ГАЗЕТЭ—ХАМТЫН ПРОПАГАНДИСТ, АГИТАТОР, ЭМХИДХЭЛШЭ

...ОНИИТЫЕ ...СҮЛДЭГ ...ҮСЭН

бэхижүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абтаһанай үрэ дүнгүүд гэжэ тэмдэглэлтэй. Манай совхозууд түрэндэ мяха худалдаха түсэбөө даабаряа дүүргээ. Энэмнай партиин районно комитедэй үбэлжэлгын эхиндэ ябуулһан эмхидхэлэй-политическэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулгануудһаа эхитэй гэжэ тоолохоодо, алдуу болохогүй аабза.

Ажалшадай һанал хүсэлэй элирүүлхэ, тэдэнэй байдал һуудалай [illegible], эрилтэнүүдые тодорхойлхо, һүүлээрнь дары хэмжээ абаха зорилготойгоор, «Нээмэл бэшэгэй үдэрнүүдые» гэжэ эхилэбди. Йорсохой, Чисаана, Сулхара, Эдэрмэг һууринуудта иимэ үдэрнүүд үнгэргэгдөөд байна. Тэрэ үдэрнөө холо урда «Асуугты —харюусахабди» гэжэ гаршагтай хаянсаг үлгэгдэдэг. Тэндэ орсоһон асуудалнууд уридшалан абтажа шэнжэлэгдээд, районой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, тусхай тушаалтад тэдээндэнь ажалшадай урда харюу үгэхэ зэргэтэй юм. «Первомайский» совхозой түб — Эдэрмэгтэ болоһон «Нээмэл бэшэгэй үдэр» бэлэдхэл һайнтай байһандаа, олон зоной хабаадалгатайгаар, һонёор үнгэрөө һэн.

Ямаршье газетын редакци өөрынгөө уншагшадтай нягта холбоо бангуулан, гол шухала асуудалнуудые хододоо зүбшэжэ байхадаа, хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулдаг гээшэ ааб даа. Тиимэһээ «Хэжэнгын голой» редколлеги һайшаалтай хэрэг захалаа гээшэ ха.

«Хүн ба хуули», «Арадай хинаалтын хуудаһан» гэһэн тусхай хуудаһануудые бэлдэлгэдэ хүдөө бэшэгшэд эдэбхитэй хабаададаг, уншагшад энээгээр һонирходог байна. Мүн тиихэдэ «Атеистын хоөрөөн» гэжэ булангаа бүри гүнзэгырүүлхэ, удха түгэлдэр болгохо шухала гэжэ һанагдана.

Манай райондо газетэ, журнал болон ном уншалга муу гэхын аргагүй. 1976 онһоо 1982 он хүрэтэр библиотекын ном абажа уншагшадай тоо 4 мянгаар олон болоһон байгаа. Түрэл хэлэн дээрэмнай гарадаг «Буряад үнэн» газетые мүнөө мянга гаран хүн абана.

КПСС-эй райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой болон агропромышленна нэгэдэлэй тодорхойлһон бүхы зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ газетэ ехэ үүргэ дүүргэнэ, дүүргэхэшье байха. Түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө олоной оролдолгые элсүүлхэ үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөөе ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгые газетэ эгээл нангин уялгатай.

Районно газетэнүүд ажал ябуулгадаа аха заха республиканска газетэнүүдһээ жэшээ абадаг ха юм даа. «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» хоёрнай партийна ажабайдал яһалал харуулдаг гээшэ. Энэ талаар өөһэдынгөө редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ жэшээ абахыень дурадхаа һэмди. Манай газетэдэ шүүмжэлэл бага гарадаг. Гүнзэгы шэнжэлэлгэтэй статьянууд, очерк, зураглал гэхэ мэтэ жанрнууд тон үсөөн харагдадаг. Тиимэһээ совет хэблэлэй һайндэртэй дашарамдуулан, өөһэдынгөө газетын болон республиканска газетэнүүдэй редакциин коллективүүдые амаршалан, саашанхи хүдэлмэридэнь амжалтануудые хүсэхэ байнаб.

В. БАЛДАНОВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

ТОДОРХОЙГООР ХАРУУЛХА ШУХАЛА

КПСС-эй Хориин райкомой ба ажалшадай депутадуудай Хориин районэй Советэй гүйсэдкомой [illegible] «Шэнэ Үдэ» газетэ [illegible] Тэрэнэй хуудаһануудта толилогдоһон материалнууд үргэн олон уншагшадай һонирхохо, һанаа сэдьхэл татама, мүнөө сагай эрилтэдэ хүсэд харюусамаар гэжэ һанагдана.

Газетын политическэ ба эмхидхэхы үүргэ, удха шанарые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ партиин райком анхаралаа хандуулна. Нара бүхэнэй эхиндэ редакциин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй райкомой аппаратна зүблөөндэ хабаададаг, районой ажалшадай урда табигдаһан зорилгонуудтай танилсадаг, мүн тиихэ зуураа, өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг, эдэбхи үүсхэлээ гаргадаг. Гадна райкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд редакциин хүдэлмэридэ дайралдаһан дутуу дундануудые тодорхойлон заажа, тэдэниие усадхаха талаар туһатай зүбшэл заабари үгэдэг байна.

Партиин райкомой секретарьнууд П. В. Бахаев, С. Р. Очиров, Р. Т. Казазаев, таһагуудые даагшад А. Ц. Моролдоев, Н. Д. Ламханов, арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Кузик, районой агропромышленна нэгэдэлэй Советэй түрүүлэгшэ К. А. Урмакшинов болон бусад редакциин [illegible] 2000 гаран килограмм һү наажа шадаһан һаалишадтай, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэй үнгэргэгдэһэн заншалта уулзалгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Мүн эдэ нүхэднай редакциин захилаар гүнзэгы удхатай, согсолборилхы шэнжэтэй статьянуудые бэшэжэ, газетэдэ толилуулһан байха юм.

Энэ удаа Совет хэблэлэй һайндэртэй дашарамдуулан, «Шэнэ Үдэ» газетын редакциин коллективэй хүдэлмэриин зарим тэды дунгүүд тухай хэлэхэдээ, эндэхи журналистнар ажалшадай бэшэгүүдтэ онсо анхаралаа хандуулна гээд тэмдэглэлтэй байна.

Мүнөө газетын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр районой ажахынуудта «Нээмэл бэшэгэй үдэрнүүд» үнгэргэгдэжэ эхилэнхэй. [illegible] ажалшадай олохон бэшэгүүд газетын хуудаһануудта толилогдоо. Жэшээнь, «Шэнэ Үдын» февралиин 3-най номерто Хүлэй совхозой түб Санномыск һууринда февралиин 25-да «Нээмэл бэшэгэй үдэр» үнгэргэгдэхэнь гэһэн соносхол үгтэһэн байгаа. Тиихэдээ Хүлэй сельсэ Советэй харьяата газар дээрэ оршодог совхозой, мүн эмхи зургаануудай коллективүүдэй гэшүүдые түрэл ажахынгаа экономико ба культура хүгжөөхэ, ажалай ба үйлэдбэриин жаяг журам бэхижүүлхэ, хүн зониие ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, бэеынь элүүр энхые хамгаалха талаар һанамжа дурадхалнуудые оруулһан бэшэгүүдые эльгээхыень гуйгдаһан байна. Һүүлээрнь газетэдэ олон бэшэг толилогдоо. Тэрэ тоодо совхозой директор В. Кузьмин, Тарбагатайн отделениин һү һаалиин фермын бригадир, эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ Н. Скворцова, хонишон Л. Краснопеев болон бусад һонирхолтой бэшэгүүдые эльгээжэ, олоной анхаралда табиа.

Гуримтайгаар соносхогдоһон, үнинэй хүлеэгдэһэн, «Нээмэл бэшэгэй үдэрэй» хүрэжэ ерэхэдэ, Санномыскын соёлой байшан соо хүн зон олоороо суглараа. Хүлэй совхозой директор нүхэр Кузьмин ажахын ажал хэрэгүүд, хүгжэлтын хараа түсэбүүд тухай хөөрэжэ үгөө, ороһон бэшэгүүдэй зарим тэдыгээрнь шэнжэлээ. Нэгэ зарим бэшэгүүд соонь хойрог ябадалтай, ниитын гурим эбдэгшэдтэй тэмсэл шангадхаха талаар тодорхой дурадхалнууд оруулагдаһан байгаа. Райпогой правлениин түрүүлэгшэ Г. Е. Нимаева, районой түб больницын ахамад врач С. П. Кокоев, районой прокурор М. Д. Дондуков, арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Кузик, партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Бахаев болон бусад «Нээмэл бэшэгэй үдэрэй» хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Тиин эндэ дайралдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар шангахан хөөрэлдөөн болоһон байха юм. Эсэстэнь хэлэхэдэ, тус «Нээмэл бэшэгэй үдэр» аша үрэтэйгөөр, һайнаар үнгэрөө.

Гэхэтэй хамта районой ажалша хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ, тодо ойлгосотой, һанал бодолыень хүлгүүлмэ жэшээнүүдтэ үндэһэлэн баримталһан пропагандистска материалнууд тус газетын хуудаһануудта хомор байна гээд хэлэлтэй. Партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудайнь секретарьнар газетын хүдэлмэридэ эдэбхи багатайгаар хабаадана. Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл болон тэрэнэй ябаса харуулха талаар һайн гээд хэлэхын аргагүй.

«Шэнэ Үдэ» газетэ гол шэглэлээ зүбөөр баримталан, коллективнэ пропагандист, агитатор ба эмхидхэлшэ байһан харюусалгата үүргээ дээрэ үргэн, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Г. БАДМАЕВ.
манай корр.

ТОО, БАРИМТА

△ 1912 ондо «Правда» газетын мүндэлхэдэ, В. И. Ленин тэрэниие «хүдэлмэришэн газетэнүүдтэй хүдэлмэришэдэй эмхинүүдээр бүхы Россин бүрхөөгдэһэн хабарай түрүүшын хараасгай» гэжэ нэрлээ бэлэй.

△ Манай орондо мүнөө СССР-эй болон хариин оронуудай арадуудай хэдэн арбаад хэлэн дээрэ хэдэн мянган газетэ, журналнууд хэблэгдэнэ. Хэблэлэй хэрэг улам ехээр хүгжөөгдэнэ. Мүн саашадаашье хэблэлэй продукцяар ажалшадые хангалга улам һайжарха зорилго табигдаһанхай.

△ Совет засагай жэлнүүдэй үедэ К. Марксын болон Ф. Энгельсын зохёолнууд 119 миллион 963 мянган хэһэгээр СССР-эй арадуудай болон хариин 90 хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. Мүн В. И. Ленинэй зохёолнууд 118 хэлэн дээрэ 543 миллион 272 мянган хэһэгээр хэблэгдээ.

△ Уран һайханай литература анхабтар олоор хэблэгдэнэ. Нэгэ жэшээ дурдая.

Эртэ урда сагһаа эхилээд, Эсэгэ оронаймнай болон дэлхэйн классигуудай эгээл эрхим һайн зохеолнуудые оруулалсан, 200 боти номноо бүридэһэн «Бүхэдэлхэйн литературын библиотекэ» арбадахи табан жэлдэ гүнсэд дүүрэнээр хэблэгдэһэн байна.

Тус суглуулбари дотор дэлхэйн 80 гаран ороной 3235 элитэ уран зохёолшодой 25.800 зохёол оруулагданхай. Бүхы хэблэгдэһэн номуудай хэһэг 60 миллион 294 мянганда хүрэнхэй.

△ XIX—XX зуун жэлнүүдэй уран һайханай литературын 147 боти номтой «Классикын библиотекэ» байгша табан жэлдэ хэблэгдэхэ юм. Зуун мянганһаа миллион хэһэг хүрэтэр тиражтайгаар ниитэлэгдэһэн эдэ номууд совет уншагшадай литература классика [illegible] эрилтые хангаха байна.

ЭГЭЭЛ ХУРСА ЗЭБСЭГ ҺЭН

В. И. ЛЕНИН хэблэлые иигэжэ нэрлэһэн юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ бүхы совет-герман фронт дээрэ түбэй газетэнүүдһээ гадна, армиин, корпусой болон дивизиин дайшалхы газетэнүүд гарадаг байгаа. Рото, батарейнүүдтэ сэрэгшэдэй гараар бэшэгдэһэн «дайшалхы», мүн «сахилгааншье» хуудаһанууд хэблэгдэдэг һэн.

Газетэ гээшэмнай амигүйхэн, нэгэл үдэрэй хэрэг гээшэ даа гэлсэдэг сho бии. Теэд тэрэ тон буруу. Солдат газетэнүүд, жэшээлхэдэ, сагаар, юу хэлэхэб, шалгагдаа бшуу. Тэдэнэй зариманайнь хуудаһанууд шарлажашье үрдеэгүйл.

Үлхэлдэжэ үгэ болоһон, туулгаар шудхагдажа, мүрнүүд болоһон үзэгүүд солдаадуудай жагсаалые һануулдаг һэн. Үнэн нүхэр шэнгеэр тэдэ мүрнүүд совет сэрэгшэдые уряалан, хилээмэн, һомон, зэбсэг шэнги шухала байгаа.

Манай Коммунис парти дайнай дүлэн соогуур юрын солдадтой болон командиртайшье, фронтын ара талада илалта шэрээлсэжэ байһан арад зонтоёошье дайсанай сагзуураар эзэлээд байһан газар дээрэхи хүнүүдтэйшье газетын лэ ашаар хөөрэлдэдэг байгаа. Фронт дээрэхи газетэ хадаа дайшалхы ажабайдалай эгээл хүндэ хүшэр үедэ үнэн хэрэгэй заатагүй илаха байһанда байлдаашадта этигэл найдабари түрүүлдэг яахын аргагүй шухала оюун ёдолой эдеэ хоолынь, үлэ залгагшань мүн бэлэйл.

Сэрэгүүдэй дайшалхы һуралсалаа гаралгада газетэ ехэ габьяатай һэн. Сэрэгэй баян намтартай хүнүүд газетын лэ хүсөөр бусадтай дүй дүршэлөөрөө хубаалдадаг байгаа, хубаалдадагшье гээшэ.

Манай корпусой, тобшолбол, гвардиин кавалериин 2-дохи корпусой командовани болон политическэ таһагай орган — «Гвардейское знамя» газетэ хурса зэбсэгнай һэн. «Дайсаниие Москвада хүргэхэгүйбди», «Немец эзэмдэгшэдтэ—үхэл!», «Урагшаа, баруун тээшээ!», «Зэрлиг муухай фашистнарые эшээндэнь дарая!» гэһэн уряанууд газетэнүүдэй хуудаһанһаа бидэниие зоригжуулдаг байгаа.

Корпусоймнай газетэ дайшалхы олон корреспондентые хүмүүжүүлээ. Дивизиин корпусой политотделэй инструктор ябаһанаа, «Гвардейское знамя» газетын редакторай орлогшо, удаань редактор болоһон гвардиин подполковник Андрей Данилович Тарасенко тэдэнэй нэгэн юм. СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн, «Кубанцы в битвах под Москвой» гэжэ номые бэшэлсэһэн нүхэр Тарасенко мүнөө Краснодарай политехническэ институтда багшална.

А. Д. Тарасенко «Богатыри» гэжэ статья соогоо иигэжэ бэшэһэн юм: «Дайн эхин багтаа бидэнэй дадагагүй хэрэг байшоо. Зүгөөр эзэмдэгшэдые үзэн ядалгамнай тулалдаан бүхэндэмнай сорьёлон ехэ болоһон байгаа».

Нэгэтэ манай нютагай хүн П. И. Сновалин байлдаанда дайсанай хоёр танк бута сохибо. Тэрээн тухайнь мэдэһэн Тарасенко Сновалинда дары хандажа, газетээр нүхэдтэнь хөөрүүлээ бэлэй. Солдадай Алдар Солын хоёр ордендо хүртөөд, гурбадахидань зүүрэ шалагдаад байһан нютагаймнай хүбүүн Павел Ильич Сновалин наһа бараһан юм.

Тиихэдэ гвардиин лейтенант, 12-дохи кавполкын парторг Арданжап Очирович Далаев эрэлхэг зоригтой байлдаашан, эрхим эмхидхэгшэ байхаһаа гадна, корпусоймнай газетын эдэбхитэй бэшэгшэ байһан юм. Редактор А. Д. Тарасенко тэрэ нүхэрыемнай һайн мэдэдэг һэн.

600 километр зай гаталан, баруун зүг барижа ябаһан корпуснай газетэтээ жэгдэ алхалдаг һэн. Томо гэгшын үзэгүүдээр бэшэгдэһэн «Фашис арьяатанай эшээн тээшэ, урагшаа!» гэһэн уряа газетымнай хуудаһанһаа һалахаяа болибо.

1945 оной майн 2-то немец фашистнуудай һүүлшын хүсэнүүдые бута сохин, Эльбэ мүрэн тээшэ зам сэбэрлэбэбди.

Бүхы дэлхэйе эзэмдэхэ һэдэлгэтэй фашис булимтарагшадые бидэ ганса үхэр буу, пулемёдоор, граната болон жадаар һамна бута сохёо бэшэ, мүн хурса гуурһааратшье гүбэбди. Байлдаанда ошоһон сэрэгшэ бүхэн патрон сухаари хоёрһоо гадна, түрэл гвардиингаа газетые заабол үбэртэлдэг һэн. Харин амиды, амяа алдаһан сэрэгшэдэй олонойнь сумка соо К. Симонов, И. Эренбург болон бусадай шүлэгүүд, һонирхолтой таһархай хуудаһанууд заабол дайралдадаг байгаа. Үгэ хүниие алажашье, үгэ хүниие аргалжашье болодог гээшэ үнэн юм. Үнэн үгэтэй нүхэсэбэл, үнэтэ нүхэртэйгөө мэдэрнэбди.

С. ХАНДАЖАПОВ,
гвардиин кавалериин 2-дохи корпусой ветерануудай соведэй гэшүүн.

«СОВЕТ ЖУРНАЛИСТНУУД МАНАЙ ХЭБЛЭЛЭЙ ОЛОН МИЛЛИОН ЭДЭБХИТЭДТЭЙ ХАМТА ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ГОЛ ЁҺОНУУДЫЕ ПАРТИЙНА ЖУРНАЛИСТИКЫН ГУРИМ ЗАНШАЛНУУДЫЕ ХҮТЭЛБЭРИ БОЛГОН, ХЭЗЭЭ БҮХЭНДЭ ОЛОНИИТЫН ДУНДА ЕХЭ ЭДЭБХИ ХЭШЭЭЛ ГАРГАХА, ТОН ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР ХАНДАХА ГЭЭД НАЙДАНАБДИ».

(КПСС-эй XXVI съездын материалнуудһаа).

ХАҺА САГ СООНЬ ЗАХИЯЛ

Буряадай Автономито Республика дотор хэблэл тараагшад СССР оронойнгоо 60 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаад, байгша табан жэлэй гурбадахи гол жэлдэ мүн лэ урагшатайгаар хүдэлжэ байна.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр хэблэл наймаалха түсэб 103 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али 10951 түхэригтэ хүрөө. Хүн зондо газетэ, журнал худалдалгын түсэб 15,7 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Һалбариимнай бүхы предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлжэ шадаа.

Эдэ бүхы дүнгүүднай урда жэлэйхидэ орходоо нилээд дээгүүр байхаһаа гадна, туйлагдаһан амжалтымнай гансал ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаһаниинь һайшаалтай юм.

Түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар алдарта 60 жэлэйнь ойе урма баяртайгаар угтахын тулада байгша оной нэгэдэхи кварталда муу бэшээр хүдэлжэ гараабди. Ондоогоор хэлэбэл, кварталаймнай түсэбтэ бүхы даабари дүүргэгдэнхэй гээшэ.

Ажалай шэнэ аргануудые хэрэглэн, бүридхэлгэ болон зэргэлүүлэн харалгые хододоо наринаар сахижа байгаа һаа, түсэб заабол дүүргэгдэхэ, хүдэлмэриимнай шанар һайжарха байна гэжэ бидэнэр үнинэй мэдэрэнхэйбди. 1975 онһоо Новосибирскэ областиин «Союзпечатиин» Черепановска агентствын түрүү аргые, 1976 онһоо бухгалтерска бүридхэлэй журнально-ордерно системые хэрэглэдэг болонхойбди. Харин мүнөө киоскернууднай бүлэг бүлэгөөрөө гэхэ гү, али бригадна аргаар хүдэлжэ байна.

Манай республикын эрхэ байдалда газетэнүүдые сагсоонь, һаадгүйгөөр худалдаанда гаргаха шухала. Энэниие түргэдхэхын тулада олон киоскнуудта газетэнүүд үглөөгүүр бэшэ, харин һүни абаашагдадаг болоо. Бригадна гуримаар хүдэлдэг болоходомнай, ажалаймнай дүн хараа байса хубилна. Тиигэбэшье худалдагдангүй киоскнуудтаа үлэшэдэг газетэнүүдэй тоо манай республика дотор ехэ байна. Энэмнай почтын Эрхүүдээ һаатадагһаа болоно. 1982 ондо сагай уларилһаа болоно «Эрхүү — Улаан-Үдэ» гэһэн рейс 71 дахин гээгдэжэ ерэһэн байна. Тиимэһээ газетэнүүд гээгдэжэ, хэдэн дабхараар гансата ерэхэдээ, наймаан болоно! шаданагүй. Энээн дээрэ юундэ тогтообиб гэхэдэ, энэмнай ганса манай һалбариин экономикодо нүлөөлнэ бэшэ, харин хэдэн мянган уншагшадтай, тэдэнэй захиһан хэблэлтэй сэхэ холбоотой хэрэг ха юм.

1983 ондо хэблэл тараалга амжалтатай үнгэрөө һэн. Газетэнүүдэй тираж 1981 онойхиһоо, журналнуудайхи 1982 онойхиһоо дээгүүр байгаа. Республикын хүн бүхэндэ абажа харахада, нэгэ хүн 0,58 мүнгэндэ захил хэнэ, 0,69 мүнгэнэй газетэ, журнал худалдажа абана, захил хэлгын үнгэрһэн үе соо оронойнмай олонхи хүн зон, тобшолбол, 150 миллион хүн дуратай газетэ, журналаа захяа гээшэ һэн. Хэрбээ гушан ондо газетэ, журнал хизаарлагдадаг һаа, байгша ондо тэдэ 15 хүрэтэрөө үсөөрүүлэгдэһэн байна. Тиихэдэ хүүгэдэй журнал бүхэндэ захил хаһалтагүйгөөр хэгдэдэг болоо.

Хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ тусхай анхарал хандуулагдана. Хизаарлагдадаг бүхы тиражай 20 процентнь хүдөө ажахын ажалшадта зорюулагдана. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд хадаа КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ажабайдалдамнай нэвтэрүүлэгдэжэ байһаниие гэршэлнэ.

Уданшьегүй байгша онойнай хахад жэл үнгэрхэнь. Энэ болзорой захилнуудые үргэлжэлүүлжэ, республикынгаа ажалшадай оюун бодолой эрилтые дүүрэнээр хангаха шухала.

Буряадай «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа баярай хүндэлэлдэ хүн зониие хангалгынгаа хэмжээе дээшэлүүлхын, шэнэ аргануудые нэбтэрүүлхын, хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулхын, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэхэ зорилготой байна.

В. ХУДУГУЕВА,
«Союзпечатиин» республиканска агентствын начальник.

...й республиканска типографиин бэрхэ линотипистнүүдэй нэгэн — Софья ...а болоно. Энэ комсомолка басаган хүдэлмэридээ нягтаар хандадаг... мүрысөөндэ нэгэ бэшэ илажа гараһан ...Тамасуруновна Лубсанова Улаан-Үдын горсоведэй депутадаар һунгагданхай.

* * *

Линотип дээрэ туулгаар шудхагдаһан мүрнүүд болон мэдүүлэлнүүд верстальщицын стол дээрэ табигдажа, тэрэнэй хурса нюдэн, хурдан хуруунуудай хүсөөр түргэнөөр холбогдожо, газетын хуудаһануудые барлахаар холбогдодог юм. Олон жэлдэ энэ ажалда хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон Цыцык Раднаевна Бурхинова типографиин үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: С. Т. Лубсанова (зүүн гарһаа), Ц. Р. Бурхинова.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Манай орондо 5195 ондоо нэрэтэй газетэ болон журналнууд үргэлжэ хэблэгдэжэ байдаг. Тэдэнэймнай жэлэйнь тираж 3 миллиард 116 миллион хэһэг болоно.

Үдэр бүхэндэ гарадаг «Правда», «Комсомольская правда» хоёрой тиражынь тус тустаа 10 миллион, «Труд» — 13,5 миллион, «Сельская жизнь» 9 гаран миллион хэһэгтэ хүрэнэ.

* * *

Хүдөөгэй бүхы районууд, мүн томо томо предприятинууд барандаа өөһэдын газетэ гаргадаг болонхой.

* * *

СССР-эй бүхы хүн зоной мянган хүндэнь 666 хэһэг газетэ хүртэдэг.

* * *

Арбадахи табан жэлэй эсэс тээшэ хэблэлһээ гараһан бүхы номой 44 процентые уран һайханай ба хүүгэдэй литература эзэлээ юм. Харин байгша табан жэлэй эсэс багта энэ хэмжээн 50 процентдэ хүргэгдэхэ байна.

* * *

Советскэ Союзда хэблэгдэдэг номой зургаадахи ном бүхэниинь эдир уншагшадта зорюулагдадаг. Тиихэдэ орон доторнай гаргагдадаг бүхы номой 23,5 процентнь болохо һуралсалай номууд бусад номой дунда түрүүшын һуури эзэлнэ.

МАНАЙ ВЕТЕРАН

1938 онһоо эхилээд, үнгэрһэн жэл хүрэтэр таһалгарлагүйгөөр манай газетэдэ хүдэлжэ гараһан Раднажаб Бадмаевич Бимбаевые энэ зураг дээрэ харанат. Иимэ олон жэлдэ нэгэ газартаа хүдэлхэ гээшэ хэжэ байһан ажалдаа айхабтар ехэ дуратай, шуналги, үнэн сэхэ байһанай гэршэ болоно. Редактор, тэрэнэй орлогшо, таһагые даагша, харюусалгата секретарь, оршуулагша — иимэл даа манай ветеранай гаталһан замынь!

СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн, коммунист Раднажаб Бадмаевич Бимбаев республикынгаа элитэ оршуулагшадай нэгэн гэжэ мэдээжэ юм. В. И. Ленинэй арба гаран зохёол тэрэнэй хүсөөр буряад хэлэн дээрэмнай хэблэгдэнхэй. Тэрэнэй хэһэн оршуулганууд ойлгосотой, уншахада ульгам, һайн байдаг юм. Ямаршье олон хүдэлмэринүүдэй дундаһаа Раднажаб Бадмаевичайхи онсо зүбөөр буряадшалагдаһан мангаараа шалгараад лэ байдаг.

Манай ветеран, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, тусхайта пенсионер Р. Б. Бимбаев дала наһа хүрэтэрөө «Буряад үнэн» редакцидаа хүдэлһөөр лэ байгаа юм. Тиигэхэ зуураа республикынгаа газетэнүүдэй оршуулагшадта, өөһэдынгөө коллективэй журналистнарай һуралсалда, залуу нүхэдтэ хододоо туһалдаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг зандаа юм.

В. ТОКТОХОЕВА.

ХАНЫН ҺОНИН

Анхандаа хадаа һү һаалиин фермые даагша, полевой бригадын бригадир, хүдөөгэй клубые даагша ябаһан Василий Гаврилович Бородин 1969 онһоо эхилжэ, түрэл «Прибайкалец» колхозойнгоо «Колос» гэжэ ханын газетын редактораарнь ба шэмэглэн гоёодог уран зураашаарнь хүдэлжэ байна. Тиигэхэ зуураа, фотокорреспондентыншье үүргэ дүүргэлсэдэг.

Василий Гаврилович жэл соо гаргаһан газетэнүүдээ бултыснь наринаар хадагалдаг. Юундэб гэхэдэ, районой «Прибайкалец» газетын редакци жэл бүхэндэ эдэбхитэй бэшэгшэдээ суглуулжа, суглаа хэхэдээ, мүн лэ ханын газетэнүүдые харалсадаг юм. Иимэ харалга бүхэндэ хабаадаһан «Колос» газетэ 1974 онһоо хойшо үргэлжэ түрүү һуури эзэлжэ байһан алдартай. Тэрэнэй уран гоёор, шадабаритайгаар шэмэглэгдээд байһаниинь талын хүнэй анхарал абаһаар татадаг һэн. Уншажа эхилхэдэ, янза бүриин темээр бэшэгдэһэн материалнуудынь һонирхолтой байдаг. Иимэ газетын редакторай КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой, мүн районойнгоо «Прибайкалец» газетын зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһаниинь гайхалтай бэшэ.

Нүхэр Бородин 1974 ондо Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэн ханын газетэнүүдэй редакторнуудай гурбан үдэрэй семинарта хабаадаа. Тиихэдээ өөрынгөө гаргалсаһан газетын хэдэн номерые выставкэдэнь табиһан юм. Выставкын дүнгөөр, республика доторхи ханын бүхы газетэнүүдэй дундаһаа «Прибайкалец» колхозой «Колос» гэжэ газетэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, зуун түхэриг мүнгөөр ба үнэтэ бэлэгээр шагнагдаһан байна. Удаадахишье жэлнүүдтэ энэ газетэмнай дахинаа онсо шалгараад, мүн лэ үнэтэ бэлэгтэ хүртэһэн намтартай.

«Колос» газетын гаража эхилһээр март һарада 25 жэл гүйсэбэ. Энэ сагай хугасаа соо тэрэ ажахынгаа бүхы талые толотуулан харуулдаг ёһотойл толинь болоһон байна. Гэхэ зуура, ниитэдэ харша ябадал гаргадаг, үйлэдбэриин журам эбдэдэг, гэр бүлэдөө хэрзэгыгээр хандадаг хүнүүдые гамгүйгөөр шүүмжэлдэг, сатирын хурса гуурһаар хоротойгоор хадхадаг.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

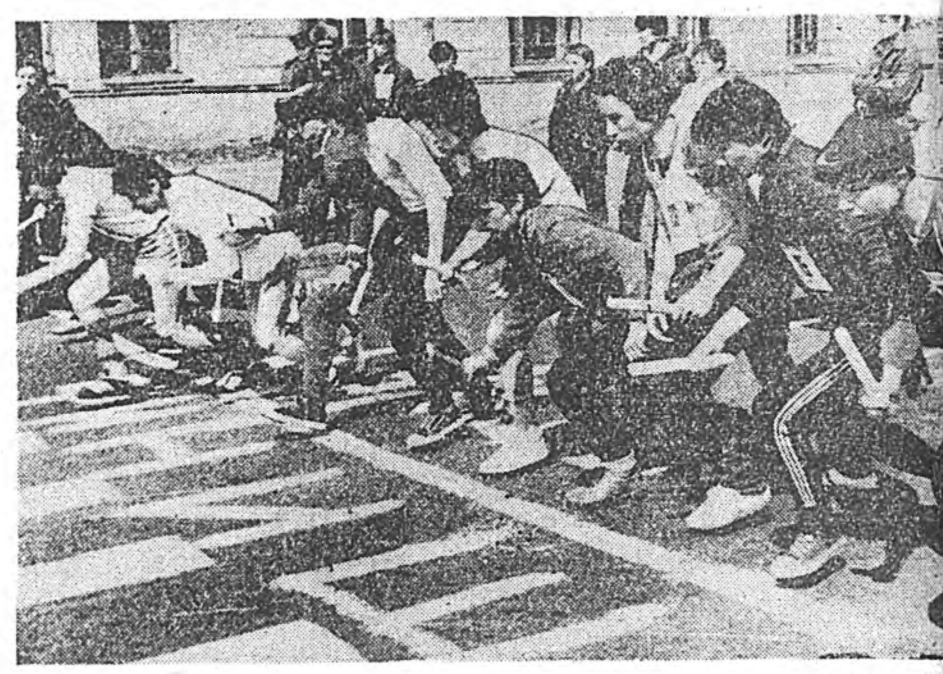

МАНАЙ ЗАНШАЛТА 34-дэхи

Майн Нэгэнэй һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай энэ үдэр спортын бүлгэмүүдэй үнгэ бүриин тугууд, урая лозунгнуудаар гоёогдоходоо бури һайханаар, улам һүр жабхалантайгаар үзэгдэбэ. Урин дулаан хабарай ерэһэн энэ үдэр намилзан байгаа тугууд спортсменүүдые урилдаанда уряалһандал далбана.

Майн 2-ой үдэр «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубогуудта хүртэхын түлөө заншалта XXXIV урилдаан үнгэргэгдөө.

Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон урилдаан совет Хэблэлэй үдэртэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаа. Тиимэһээ заншалта энэ урилдаандамнай хабаадаха дуратайшуулай олон байһаниинь һайшаалтай байгдаа. Мүрысөөндэ хотын предприяти, эмхи зургаануудай, институдууд, техникум, училищинууд, ГПТУ болон һургуулинуудай команданууд хабаадалсахаяа суглараһан байна.

Жэл бүри зунай шанга тулалдаата мүрысөөнэй хаһые нээдэг энэ урилдаанда хабаадахаяа үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли олон спортсменүүд республикымнай хүдөө нютагуудһаа ерээ. Тобшолон хэлэхэдэ, Улаан-Үдэ хотын спортсменүүдһээ гадна хүдөөгэй һургуули, предприяти, колхозуудай хэдэ хэдэн команданууд манай эстафетэдэ хабаадалсаа.

Тэдэнэй дунда түрүүшынхеэ ерэһэн Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Гусиноозёрск хотын найман жэлэй болон дунда һургуулинуудай команданууд бии. Мүн Хяагтын, Загарайн районуудай, хотын бусад предприятинуудай команданууд сооһоо шэлэй заводой, түргэн туһаламжа үзүүлдэг больницын, гадар трикотаж хубсаһанай, таксомоторно паркын болон бусад коллективүүдые тэмдэглэхэ шухала.

«Буряад үнэн» газетын заншалта хабарай XXXIV урилдаанда хамтадаа гурба мянгаад спортсмен хабаадаба. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хэдэн зуугаад спортсменүүдээр олон болоно гээшэ, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья, республикын категориин судья В. И. Балдаев урилдаанай эхилхын урда тээ мэдүүлбэ.

Үдэрэй эгээ 11 час. Парад-жагсаалай үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр бусадһаа түрүүлэн найман жэлэй һургуулинуудай, үйлэдбэриин коллективүүдэй командануудай басагад урилдаанда табигдажа. духовой оркестрэй хүгжэмөөр, мүн ГАИ-гай, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй хүнгэн машинануудаар үдэшэгдэн урилдаанай зүргөөр саашалбал даа. Эдэнэрнай дүн хамта дүрбэн километр 400 метрэй зайда эстафетэ дамжуулалсаха ёһотой ха юм. Урилдаанда гараһан командын гэшүүн бүхэн лэ шадаал һаа үетэн нүхэдһөө түрүүлэн командынгаа нүгөөдэ гэшүүндэ эстафетэеэ дамжуулжа үрдихэ эрмэлзэлтэйгээр урагшаа шуумайлдан тэгүүлнэ.

Эдир басагад Соведүүдэй талмайһаа эхилжэ, Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр үгсөөд, эндэһээ саашаа «50 лет Октября» проспектээр урилдан, «Октябрь» кинотеатрһаа гэдэргээ бусаха маршрудтай юм... Урилдаанай эхилһээр арбаад минутын үнгэрөөд байхада, ГАИ-гай машина «Прогресс» кинотеатр хүрэжэ, хойноһоонь хэдэн басагадай урилдажа ябахань харагдаба. Эдэнэр һүүлшын зайһаа Соведүүдэй талмай тээшэ шуумайлдажа мэдэбэ. Эдэнэрэй дундаһаа энгэртээ «39», «38», «59» гэһэн номертой басагад фиништэ дүтэлжэл ябана. Эндэ 39-дэхи номертой басаган — Оксана Картонушева түрүүлэн ерэжэ, командадаа дамжуулгын кубок абхуулха золтой байба. Эдэнэр бүхы зайгаа 11 минута 15,8 секунда соо гаталжа, эрхимүүдэй тоодо оролсохо ёһоороо оролсобо гээшэ. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, урда жэлнүүдэй урилдаанда хододоо шахуу түрүүлжэ гарадаг 39-дэхи һургуулиин басагадай команда болоно. Тренер В. А. Васильевай хүмүүжүүлһэн эбтэй зэтэй эдэ басагад удаадахи хоёр һуурида гараһан 6-дахи интернат һургуулиин, 38-дахи һургуулинуудай командые аяар 25—50 секундаар хойноо оруулжа шадаа бшуу.

Эдир басагадай удаа найман жэлэй һургуулинуудай хүбүүд урилдаанда табигдана. Эндэ 39-дэхи һургуулиин түлөөлэгшэ Гриша Савин шамбай хурдан байжа, командаяа түрүү зэргэдэ гарган, манай газетын дамжуулгын кубогые хэтэ мүнхэдөө хадагалжа байхаар абаха болобо. Энэ һургуулиин команда бүхы зайгаа 9 минута 58 секунда соо гаталхадаа, дүрбэдэхи жэлээ түрүү һуури эзэлжэ гараһаниинь һайшаалтай.

Мүн эдэнэртэй сүг урилдаһан шэхэ хатуу үхибүүдэй интернат һургуулиин командын хүбүүд үсэд шанга тулалдаанай зүргэ булялдаан дээрэ эрхимлэжэ гарахадаа, редакциин кубогта урда жэлэйхидэл адли хүртэжэ, баясахын ехээр баясаба.

Эдир наһатайшуулай удаа дунда һургуулинуудай басагад урилдаха болонхой, урилдаанай зүргэ дээрэ бии болоодхибо. «Эдэнэрэй дунда жэл бүри болодог шанга тулалдаанда тренер Надежда Васильевна Никифоровагай һурган хүмүүжүүлһэн 65-дахи дунда һургуулиин команда эрхимлэжэ гарадаг болонхой юм. Харин мүнөө хэр гаралдагша гээб. Бэлэдхэл һайнтай командань эндэ илана бэзэ» гэлдэгшэд Соведүүдэй талмай дээрэ суглараһан һургуулинуудай багшанар, түлөөлэгшэдэй дунда боложо байгаа бэлэй. Энэньшье ойлгосотой һэн. Юуб гэхэдэ, дунда һургуулинуудай, техникум, училищинуудай, ГПТУ-нууд болон институдуудай командануудай урилдаха зайнь аяар зургаан километр 950 сантиметр ха юм. Эдэнэр Соведүүдэй талмайһаа эхилээд, Ленинэй орденто локомотиввагон заһабарилгын заводой соцгородогой Алдар Солын талмай хүрөөд, гэдэргээ бусаха ёһотой болоно ха юм. Иигэһээршье байтар урилдаанда гараһан түрүүшын басагадай гэдэргээ бусажа ябахань харагдаба... Түгэсхэлэй зүргэ шадар сугларaад байһан команда бүхэнэй түлөөлэгшэ: «Галя, Наташа, Катя! Нэгэ заахa түргэлыш, хүсэхэнь лэ» гэлдэжэ байгаад шаг шууяа табилдажа оробо. Эндэ үетэн нүхэдэйнгөө дамжуулһан һүүлшын эстафетэ абаһан Катя Кузьмина түрүүлэн ерэжэ, командаяа эрхимэй тоодо оруулжа шадаба гээшэл даа. Энэмнай Улаан-Үдын Железнодорожно районой 14-дэхи дунда һургуулиин тренер Анатолий Александрович Поповой хүмүүжүүлэн һургаһан басагадай команда болоно. Урда жэлнүүдтэ түрүү һуури эзэлжэ гарадаг 65-дахи һургуулиин командын басагад һүүлшын зай гарахадаа эдэнэрээ хүсэжэ шадангүй, эрхимлэгшэдһээ аяар 25-аад секундаар хожомдожо ерээ ха юм. Гурбадахи һууриие 49-дэхи һургуулиин басагадай команда эзэлжэ гараа. Харин урзанда жэлэй чемпион, нёдондо хоёрдохи һуури эзэлһэн 32-дохи һургуулиин командын гэшүүд удаадахи һуурида гараха баатай болоо. Мүн тус һургуулинуудай хүбүүдэй дунда болоһон урилдаан баһал шанга тэмсэлэй, «Хэмнай, хэнээ...?» гэһэндэл адли эрхэ байдалда үнгэрөө. Эндэ басагадайнгаа амжалта дүүрэн, хурдан солбоноо харуулһан 14-дэхи һургуулиин хүбүүд — Женя Клобуков түрүүтэй урилдаагаа түгэсхэжэ шадаа. Тиин эдэнэр бүхы зайгаа 16 минута 25,2 секунда соо гаталхадаа, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ түрүүлжэ гарадаг 65-дахи һургуулиинхидай командые гурбан секундаар ахижа амжаа. Гурбадахи һууриие 32-дохи һургуулиин команда эзэлээ.

Табадахи ээлжээндэ училищи, техникумүүдэй, ГПТУ-нуудай һурагшадай дунда үнгэргэгдэһэн урилдаан олоной дунда һайшаал, магтаал, талархал, омогорхол татаха ёһоороо татаа. Эндэ багшанарай нэгэдэхи училищиин командын түлөөлэгшэ Сэсэгма Эрдынеева һүүлшын зайда хурдан солбоноо харуулан урагшаа харайхадаа, командаяа түрүү һуурида гаргалсажа шадаа. Тиигэжэ эдэнэр бүхы зайгаа 19 минута 47 секунда соо гаталжа ерэхэдээ, манай редакциин дамжуулгын кубок хэтэ мүнхэдөө хадагалха эрхэдэ хүртэхэ ёһоороо хүртөө. Железнодорожно, кооперативна техникумүүдэй команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ. ГПТУ болон техническэ училищинууд сооһоо наймадахи ГПТУ-гай, хоёрдохи техническэ училищиин, 15-дахи ГПТУ-гай команданууд түрүүшын гурбан һуурида гараа. Харин дурсагдагша командануудай хүбүүд урилдаанда гарахадаа, басагадайнгаа харуулһан сагыешье, мүн али командын түрүү һуури эзэлжэ гараха байһые харуулжа шадаа. Эндэ Железнодорожно техникумэй команда бусадһаа хурдан байжа, түрүү һуурида гараа. Тренер Г. Ф. Алексеевэй һурган хүмүүжүүлһэн командын гэшүүд бүхы зайгаа 16 минута 26,6 секунда соо гаталхадаа, манай газетын үнгэрэгшэ жэлэй чемпион—индустриально-педагогическа техникумэй командые гурбан секундаар ахижа гараа ха юм. Гурбадахи һууриие Ивалгын гидромелиоративна техникумэй команда эзэлбэ. Эрэшүүл сооһоо хоёрдохи ГПТУ-гай команда дахинаа эрхимлэжэ, энэ удаа хүндэтэ кубогто хүртэжэ гараа. Нүгөөдэ хоёр һууринуудые нэгэдэхи СГПТУ-гай, гурбадахи ТУ-гай һурагшадай команданууд эзэлһэн байба.

Үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда болоһон урилдаанда Таня Утенкова түрүүтэй прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй команда түрүүлжэ гараба. Эрэшүүл сооһоо Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай командын гэшүүд бусадтаа орходоо бэлэдхэл һайнтай байба. Тиин тус комбинадай физическэ хүмүүжүүлгын инструктор Сергей Петров түрүүтэй команда бүхы зайгаа 8 минута 52,4 секунда соо гаталжа гараба гээшэ. Тиихэдээ эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ манай редакциин кубогта хүртэһэн өөрынгөө командын харуулһан сагые хэдэн секундаар һайжаруулжа шадаа ха юм. Гурбадахи һууриие хабарай ехэ урилдаанда түрүүшынхеэ хабаадалсаһан Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой командын эзэлжэ шадаһаниинь һайшаалтай. Эдэнэр хоёрдохи һуури эзэлһэн командаһаа оройдоол хоёрхон лэ секундаар хожомдожо ерэһэн байна.

Урилдаанай һүүлшын ээлжээндэ институдуудай командануд табигдаба. Институдуудай дунда холыншье, дүтыншье зайнуудта урилдахадаа холо ойгуур суурхуулжа ябадаг спортсменүүд олон. Зүгөөр энэ урилдаанда Эхэ орон соогоо эрхимэй эрхим гэгдэһэн басагад, хүбүүдэй үгы байһаниинь халагламаар. Мүнөө эдэнэр СССР-эй, РСФСР-эй арадуудай зунай спартакиадада бэлдэхэеэ оронойнгоо элдэб городуудта ошоод, һуралсалһерилгэ гаража ябана. Тиибэшье һаань, өөһэд өөһэдынгөө командын нэрэ солые хамгаалжа шадамаар басагад, хүбүүдэй олон байһаниинь бүришье һайшаалтай байба. Жэшээнь, эхэнэрнүүдэй дунда Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй студентка Надя Куприяновада хүрэжэ урилдаха түлөөлэгшэ институдуудай командануудай дунда үсөөн байба. Надиин хойноһоо ерэһэн технологическа институдай командын түлөөлэгшэ эрхимлэгшэһээ хэдэн арбаад секундаар хойнтожо ерээ бшуу. Гурбадахи һууриие хүдөө ажахын институдай экономикын факультедэй команда эзэлээ. Мүн эрэшүүл сооһоо багшанарай, технологическа (машина бүтээлгын, механическа факультедүүдэй) институдуудай командануд шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлжэ гараа.

— Манай институдай эрэшүүлэй табан, эхэнэрнүүдэй зургаан команда хабарай урилдаанда хабаадажа гарахадаа, хоюуландаа эрхим саг харуулан, редакциин кубогуудые хэтэ мүнхэдөө хадагалжа ябахаар, республикынгаа мүндэлһэн ойн баярай шанда хүртэһэндөө үнэн зүрхэнһөө баясаха ёһоороо баясана, омогорхоно гээшэбди, — гэжэ багшанарай институдай тренернүүд В. И. Бражник О. Г. Баторов хоёр мэдүүлээ һэн.

Энээгээр «Буряад үнэн» газетын заншалта урилдаан дүүрэжэ, түрүү һуури эзэлһэн командануудта, спортсменүүдтэ, тренернүүдтэ редакциин тогтооһон дамжуулгын кубок, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярай кубок, грамотануудаар хэтэ мүнхэдөө хадагалагдажа байхаар, баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа. Тиихэдэ эрхимлэһэн гэхэ гү, али хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлһэн команда, спортсменүүдтэ редакциин дипломууд оркестрэй ирагуу гоё хүгжэм доро барюулагдаа. Энээнһээ гадна манай газетын заншалта XXXIV эстафетэ үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгада туһаламжа үзүүлһэн Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ГАИ-гай, хотын Железнодорожно, Советскэ районуудай милицкин хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй болон меди-

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

МАДРИДТАХИ УУЛЗАЛГА ДЭЭРЭ

МАДРИД. Австриин, Кипрэй, Сан-Мариногэй, Финляндиин, Швециин ба Югославиин гүрэнүүдэй болон правительствануудай толгойлогшонорой хандалгада Ю. В. Андроповой үгэһэн харюуе аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нинтэ Европын зүблөөнэй гэшүүн-гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалгада хабаадагшад ехэ һонирхолтойгоор, анхаралтайгаар угтаба. Тус хуралдаае һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр, богони болзор соо түгэсхэхын тула Советскэ Союзай бүтэмжэтэй һайн хараа бодолтой байһые энэнь элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ олонхид мэдүүлһэн байха юм.

Мадридтахи уулзалгын үрэ дүнгүүдэй документые зохёон абахаар саг тулажа ерээ гээд Финляндиин делегациие толгойлогшын орлогшо М. Кахилуото ТАСС-ай корреспондентдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. Үгэеэ ойлголсоһон хэлсээнүүдые баталан абаха гээшэ нинтэ Европодохи байдалые саашадань һайжаруулха арга олгохо байна гэжэ бидэ тоолонобди. Европодо этигэл найдал, аюулгүй байдал хангаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха хэмжээнүүдээр конференци үнгэргэхэ арга олгохо байна. Үрэ дүнгүүдэй документын шэнэдхэгдэһэн проектые дэмжэхэдээ, энээниие бүрин хүсэдөөр һайшаан абаха хүдэлмэреэ һалар дүүргэхэ шухала гэжэ Ю. В. Андропов элирхэйлэн мэдүүлһэн байгаа.

Я. КАДАРАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

БУДАПЕШТ. Эб найрамдалые сахин хамгаалха, шахардуу байдалые һуларуулха гээшэ мүнөө үеын уласхоорондын байдалай гол зорилго болоно. Советскэ Союз болон бусад социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай гаргаһан эб найрамдалта үүсхэлнүүд эдэ зорилгонуудые туйлаха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар ВСРП-гэй ЦК-гай эндэ болоһон пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Прагада баталагдан абтаһан Политическэ декларации соохи бүтэмжэтэй һайн шэнэ дурадхалнууд эб найрамдалай хуби заяанай түлөө гүнзэгы ехэ харюусалгын мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Европодо, бүхы дэлхэй дээрэхи аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар нэгэ нэгэндээ эсэргүүгээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, амгалан тайбан харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээ Варшавска Договорой ба НАТО-гай гүрэнүүдэй хоорондо баталха гэһэн дурадхал илангаяа шухала удха шанартай байна.

ДЖОН МОРГАН: ГҮНЗЭГЫ СЭДЬХЭЛҺЭЭ БАЯР ХҮ[РГЭНЭБ]

ОТТАВА. «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шан намда олгоһоной түлөө би гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэб. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда туйлай ехэ гасалан зоболон үзэһэн 20 миллион хүноо алдабашье, фашис булимтарагшадые һамна бута сохиһон орон. дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай дэлхэй дээрэ эб найрамдалые сахин хамгаалха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо зорилготойгоор ехэ оролдолго гаргаһан орон энэ шан барюулдаг гээшэ гэжэ Канадын эб найрамдалые хамгаалха конгрессэй түрүүлэгшэ, санаартан Джон Морган мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэдэг шэнэ шэнэ эмхинүүдэй бии боложо байһые, дэлхэй дээрэ дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөнэй хаа хаанагүй үргэдэжэ байһые тэмдэглэхэдээ, Дж. Морган ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэбэ: США-да—ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, тэдэниие хороохо, харин Канадада ороноо ядерна буу зэбсэггүй зоно болгохо, иимэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые абаашаха түхеэрэлгэ бүтээлгые, туршалгые болюулха эрилтэ табина.

Өөрынгөө зүгһөө, манай эмхиин —Канадын эб найрамдалые хамгаалха конг-

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Нинтэ нэгэн һаналтай»—ТАСС-ай материал. «Хани ёһоной оршон байдалда»—ТАСС-ай материал. (нүхэд Ю. В. Андроповой болон Э. Хонеккерой хэлэһэн үгэнүүд). «Шагнал барюулагдаба»—ТАСС-ай материал (Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи хуудаһанда).

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хани ёһоной оршон байдалда»—ТАСС-ай материал. (түгэсхэл). «Шагнал барюулагдаба»—ТАСС-ай материал (түгэсхэл) Карл Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойдо. «Агууехэ ухаан бодолтон ба революционер»—Д. Лубсановай статья. «Уланхаанай һонин» —Ц. Цыренжаповай фото-мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. Ц. Цыренжаповай фототекст. «Спорт» —суглуулбари. Хилын саанаһаа ТАСС ба АПН-эй мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

ЧЕТВЕРГ, 5
ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!» 10.35 — «Взять живым» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.55 — «Остров в океане»—телевизионно баримтата фильм. 12.15—«Мелодии старого замка» — телевизионно хүгжэмтэ фильм. 12.45 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30—Хэблэлэй үдэртэ. «Слово о правде» — телевизионно баримтата фильм. «Правда» газетын ахамад редактор академик В. Г. Афанасьев үгэ хэлэхэ. 16.35 — «Эхэ орон тухай дуунууд». 16.55 — «Шатарай һургуули». Сагаан тэргэ. Дебюдэй теориин үндэһэ һуури. 17.25 — «А мимо плывут пароходы...» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.00 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Байгал»—мэдээсэлэй программа. Хойто-Байгалай район.

Москва. 18.30—«Мүнөөдэр—хэблэлэй үдэр». 1915—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». Ажалда дүршэл шадабаритайгаар хүмүүжүүлгэдэ техническэ творчествын үүргэ. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — Түрэһөөрнь 165 жэлэй ойдо. «Карл Маркс ба мүнөө үе саг». 20.50 — «Взять живым!» — телевизионно гурбан серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Театральна уулзалганууд. 24.00 — «Мүноодэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Испан хэлэн. 13.35 — Зоологи. 7-дохи класс. «Байгаалиин бодосууд». 14.00 — «Таанадта, түрэлхид». 14.30 — Ботаника. 5-дахи класс. «Сэсэгүүд ба үрэ жэмэсүүд» 14.50 — «Победители» — уран һайханай фильм. 16.25 — Карл Маркс. «Мэргэжэлээ шэлэхэ үедэ эдир хүбүүнэй бодолнууд». 16.55 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд. 17.10 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Москва. 17.45 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, РСФСР-эй габьяата юрист Г. Д. Киевская һурагшадтай уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Уран зохёолшо ба үе саг». 19.00 — 21.00 — Забһарлалга.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15—«Хани харилсаан» — телевизионно журнал. 21.45 — «Уран зурааша Рахим Ахмедов» — телевизионно баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Быстрее собственной тени»—уран һайханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2.54—54. зам. редактора—2-68-08, зам.редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-23-05, переводов—2,54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 машинное бюро—2-57-63, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04465. Заказ № 105. Индекс 04649.